

MONIÄÄNISTÄ NUORISOTYÖTÄ

SELVITYS HELSINGIN KAUPUNGIN
NUORISOASIAINKESKUKSEN
MUSIIKKITOIMINNASTA

ANNIMARI JUVONEN
LOKAKUU 2009

nuorisoasiainkeskus
HELSINGIN KAUPUNKI

MONIÄÄNISTÄ NUORISOTYÖTÄ

– selvitys Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminnasta

lokakuu 2009

Annimari Juvonen

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO JA MENETELMÄT.....	3
AIKAMME NUORISO.....	4
NUORISOASIAINKESKUKSEN MUSIIKKITOIMINNAN ROOLI HELSINGIN KAUPUNKIKULTTUURISSA	5
MUSIIKKI JA NUORISOTYÖ.....	7
MUSIIKKITOIMINTA	8
TOIMINTAMUODOT.....	8
TREENITILAT.....	11
VÄLINEISTÖ JA RESURSSIT.....	13
OHJAAJIEN TYÖSKENTELYTAVAT JA OSAAMINEN.....	14
TOIMINNAN SUUNNITTELU	17
MUSIIKKITOIMINNAN KESKEISET SYMBOLIT JA JAKAUTUMINEN KENTÄLLE.....	18
TAPAHTUMAJATKUMOITA.....	21
MEDIA, MIELIKUVA JA VERKOSTOITUMINEN	23
YHTEISÖLLISYYDEN HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET.....	26
ROCKTOIMIKUNTA.....	27
HELSINKI FREEDOM RECORDS.....	27
BEATS AND SOUNDS	28
STREET SOUL.....	28
KESTÄVÄ KEHITYS KULTTUURISESSA NUORISOTYÖSSÄ	29
LOPUKSI	30
TIIVISTELMÄ	32
LÄHTEET	33

Tämän selvityksen tavoitteena on kartoittaa nuorisoasiainkeskuksen kulttuurisen nuorisotyön piirissä tapahtuvaa musiikkitoimintaa. Tavoitteena on ollut selvittää, mikä on musiikkitoiminnan merkitys ja mahdollisuus nuorisotyössä tänä päivänä. Edellinen kulttuurista nuorisotyötä ja sen sisältöä pohtiva tutkimus on Kimmo Salmisen vuonna 1997 kirjoittama *Bändiportaista kulttuuriareenaan –Kaupunkikulttuurin kehittämisen uusia välineitä*, joka osui ajallisesti kaupunkikulttuurin elävöitymiseen sekä teki pohjatyötä kulttuuriareena Glorian perustamiselle. Sen jälkeen kulttuurisen nuorisotyön dokumentointi on ollut vähäistä, mikä on koettu heikkoudeksi pitkäjänteisen kehittämistyön sekä kulttuurisen nuorisotyön aseman tunnustamisen kannalta. Näin ollen nyt, kaksitoista vuotta myöhemmin, tarkoituksena on luoda kokonaisvaltainen ja käytännönläheinen katse musiikkitoiminnan kenttään.

Selvitys on toteutettu yhdistämällä laadullisin menetelmin analysoitu haastatteluaineisto toimipaikoille osoitettuun strukturoituun kyselyyn. Haastattelujen tavoitteena oli tarkoitus saada esiin kokemuksellista tietoa, jota kentällä on musiikkiin ja musiikkitoimintaan liittyen. Haastatteluaineisto koostuu puolistrukturoiduista haastatteluista, joissa haastattelin luottamuksellisesti kolmeatoista nuorisoasiainkeskuksen työntekijää, kuutta yhteistyökumppania, sekä neljää Ääni ja Vimma -tapahtuman tuomaria, jotka edustivat myös laajempaa musiikkimaailmaa. Kolme haastattelua toteutettiin ryhmähaastatteluna, jossa paikalla oli kaksi haastateltavaa kerrallaan samasta organisaatiosta. Haastattelujen kulku sekä kysymykset vaihtelivat haastateltavan taustan mukaan: nuorisoasiainkeskuksen omien työntekijöiden haastattelut liittyivät kulttuurisen nuorisotyön käytäntöihin ja sisältöihin, kun taas muiden haastateltavien kanssa keskustelimme enemmän kontekstista, jossa kulttuurista nuorisotyötä tehdään.

Tarkastelin erilaisia toimintamuotoja osallistuvan havainnoinnin avulla. Vierailin toimipaikoilla, leireillä, bändipajoilla sekä demostudioilla havainnoimassa käytännön toimintaa. Oleellista aineistoa tuottivat myös nuorten haastattelut sekä epämuodolliset keskustelut. Elävöittävää ja kontekstia luovaa materiaalia minulle edustivat kaikenlaiset tallenteet nuorten tuotoksista, kuten musiikkivideot, haastattelut, valokuvat sekä keskustelut nettifoorumeilla.

Aloitan selvityksen kuvailemalla kahden luvun verran sitä kontekstia, missä nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminta muotoutuu, eli nuoria tämän päivän yhteiskunnassa sekä nuorisoasiainkeskusta Helsingin kaupungissa. Siitä etenen musiikin merkityksiin ja varsinaisen musiikkitoiminnan eri muotoihin nuorisoasiainkeskuksen toimipaikoilla jatkaen pohtimalla sen kipupisteitä ja kehittymismahdollisuuksia haastatteluaineiston pohjalta. Lopuksi palaan kontekstiin sitomalla selvityksen johtopäätökset yhteen nuorten näkökulman kanssa.

Sosiologisesti tunnustettu prosessi, joka kuvaa myöhäismodernia aikaamme, on yksilöityminen. Mikko Salasuo (2006) kuvaa nykypäivän nuorisoa atomisoituneeksi sukupolveksi, jonka hiukkaspilven omainen olemus kuvaa nuorten moninaisia tapoja liittyä. Nuorilla ei ole aiemman kaltaista sukupolvitietoisuutta, vaan nuorten identiteettiä leimaa yksilöllisyys ja valinnanvapaus. Uusin nuorten vapaa-aikatutkimus osoittaaakin, että myös nuorten vapaa-ajanvieton muodot ovat muuttuneet itsenäisemmiksi. Nuorille tärkeintä toimintaa vapaa-ajalla on omaehtoinen toiminta ystävien tai perheen kanssa, kun puolestaan mielenkiinto järjestötoimintaa ja muuta järjestettyä aktiiviteettia kohtaan on laskussa. (Myllyniemi, 2009)

Omaehtoisen vapaa-ajanvieton ympäristöt ovat vapaan julkisen tilan vähentyessä muuttuneet kaupallisemmiksi ympäristöiksi, esimerkiksi kauppakeskukset ovat nykynuorille luontaista reviiiriä. Nuorilla on enemmän rahaa käytössään kuin koskaan aikaisemmin, ja heistä on tullut tärkeä kuluttajaryhmä. (Junnila, 2005). Nuorten vapaa-ajan kaupallistuminen sekä mediakeskeisyys ovat aiheuttaneet pohdintaa nuorisotyössä, koska periaatteessa julkisen tahon toimintana tulisi paeta kaupallisuutta, mutta olla myös vetovoimaista nuorille. Tämä problematiikka on keskeistä myös uudenlaisten toimintamuotojen kehittämiseksi nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminnan piirissä.

Yksilöitymisprosessi ei kuitenkaan tarkoita yhteisöllisyyden katoamista, vaan uudenlaisen kulutus- ja informaatioyhteiskunnan synnyttämien elämäntapojen seurauksena heränneen uuden yhteisöllisyyden muodostumista. Aikaamme liittyvän epävarmuuden luoma yhteisöllisyyden nostalgia tuottaa hetkittäin rakentuvaa, eri vahvuusasteita sisältävää yhteisöllisyyttä. (Saastamoinen, 2002) Virtuaaliyhteisöt ja street team -tyyppiset nuorten omatoimiset bändien markkinointiryhmät ovat esimerkkejä uudenlaisista musiikkiin liittyvistä yhteisöllisistä ilmiöistä.

Nuorille näyttäytyvä musiikkimaailma on moninainen. Se ulottuu kellarimuusikoista ylikansallisesti tuotteistettuihin ja markkinoituihin artisteihin. Internet on mullistanut musiikin levittämismahdollisuudet, ja tekniikan edistyminen on mahdollistanut kotistudioiden määrän kasvun. Musiikkiteollisuus elää ja kasvaa yrittäen samalla sopeutua näihin muutoksiin sekä uusiin formaatteihin, vertaisverkkoihin, kopiosuojauksiin ja nettikauppoihin. Levy-yhtiöt ovat alkaneet harjoittaa nk. 360 asteen strategiaa, jossa musiikin tuottamisen ja levityksen lisäksi pyritään ohjailemaan artistin toimintaa kokonaisvaltaisesti.

Alakulttuuriset ja nuorisokulttuuriset virtaukset elävät vahvoina mutta eivät enää kovin selkeärajaisina. Nuorten kasvanut rooli kuluttajaryhmänä on johtanut nuorisokulttuurien kaupallistumiseen, kun myös monista niistä on tullut mediayhteiskunnan ja viihdeteollisuuden valjastamia. Musiikkiteollisuuden vaikutusta tiettyjen nuorisokulttuurien vahvistamiseen ei sovi unohtaa – ja päinvastaisesti niiden vahvojen nuorisokulttuurien olemassaoloa, jotka ovat ehkä näkymättömämpiä katukuvassa mutta vahvempia jatkuvuudessaan. Vaikka kaupalliset ärsykkeet ovat esiin tunkevia musiikkimaailmassa, ilmiöt syntyvät syvemmillä.

Menestymisen ja julkisuuden ihannointi kuuluu olennaisena osana nykypäivän mediakulttuuriin, ja Idolsin kaltaiset kykykilpailut tarjoavat ainakin illuusionomaisen mielikuvan hetkessä saavutettavasta kuuluisuudesta. Toisaalta, kykyjen etsinnässä löytyy myös oikeasti lahjakkaita muusikoita, joiden menestystarinat kannustavat nuoria harrastamaan. Roolimallien merkitystä ei pidä myöskään aliarvioida nuorisotyössä, jonka piiristä on noussut monia nyky-Suomen musiikkitaivaan tähtiä. Tätä väitettä tukevat nuorten kanssa viettämäni aika sekä tekemäni haastattelut, joissa ilmeni toistuvasti viittauksia kokeneempien ihmisten antaman esimerkin tärkeyteen. On ymmärrettävää, että musiikinohjaajat eivät kovin aktiivisesti tuo esiin näitä nuorisotaloilla uransa aloittaneiden tähtien alkutaipaleita, koska kulttuurisen nuorisotyön tavoitteellisuus kirvoittaa näkemyseroja. Tärkeintä nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminnassa on kuitenkin aito tekemisen ja kehittymisen ilo, ei lähtökohtainen tavoite menestyä. Tässä tulee kuitenkin ottaa huomioon, että menestyminen on eri asia kuin tavoitteellisuus, mihin palaan ohjaajien osaamista käsittelevässä kappaleessa.

Kuinka siis saada vahva yhteys nuorisoon, jonka arkipäivää ovat jatkuvat mainonnan tuottamat ärsykkeet, tuotteistetun maailman tarjoama mahdollisuus hetkelliseen liittymiseen tai napin painalluksen päässä oleva yhteisö? Perinteisesti yhteisöllisyyttä ja pitkäjänteisyyttä painottava nuorisotyö on uusien haasteiden edessä, kun nuoret toivovat enemmän tilaa yksilöllisten toiveiden toteuttamiseen ja löyhän kiinnittymisen mahdollisuuksiin. Nuorisotyön täytyykin löytää ne kulttuuriset potentiaalit, jotka tukevat monenlaisia yhteisöllisyyden muotoja ja ovat toimivia tässä ajassa.

NUORISOASIAINKESKUKSEN MUSIIKKITOIMINNAN ROOLI HELSINGIN KAUPUNKIKULTTUURISSA

Nuorisoasiainkeskuksen tehtävä on nuorten osallisuuden edistäminen ja sosiaalinen vahvistaminen koko kaupungin kattavan nuorisotaloverkoston sekä erilaisten hankkeiden ja projektien avulla. Kulttuurisen nuorisotyön varsinainen herääminen tapahtui vasta 1980-luvulla, vaikka kulttuuriset toiminnot ovat tosiasiasa olleet aina nuorisotyön arkipäivässä mukana. Tällöin pieni ja motivoitunut joukko aloitti taiteen ja kulttuurin laaja-alaisemman ja innovatiivisen hyödyntämisen nuorisotyössä. Heidän tuntosarvensa nuorison tarpeiden havaitsemisessa olivat herkkinä, kun he kehittivät kulttuurista toimintaa nuorille. Tällöin saivat alkunsa myös musiikkitoiminnan perinteiset muodot: bänditoiminta, treenitilat, lukuisat alueelliset tapahtumat sekä kulttuurisesti profiloituneet nuorisotalot. Musiikkitoiminnan kenttää haluttiin laajentaa edelleen tarjoamalla vaihtoehto klassiseen musiikkiin painottuville opistomaisille laitoksille. Ylhäältä alas laskeutuvan taidekulttuurisen järjestelmän rinnalle haluttiin tuoda horisontaalinen toimintakenttä, joka mahdollistaa nuoren tavoitteellisen harrastamisen tukien sitä nonformaalilla pedagogisella prosessilla. Tavoitteena oli nuoren identiteetin eheä kehittyminen.

Nuoria osallistavia kulttuurisia toimintamuotoja liitettiin yhteisen POLTE- käsitteen alle, musiikin ollen tärkeässä asemassa erityisesti vuosina 1995- 1996. Tähän aikakauteen pureutuu Kimmo Salminen (1997) raportti kaksivuotisesta musiikkiprojektista, joka siis on tämän selvityksen laajempi ja pitkäkestoisempi edeltäjä. Ajallisesti se osui murrosaikaan, jolloin 1960-luvulla rapautumaan

alkanut kaupunkikulttuuri alkoi saada uutta postmodernia nostetta siipiensä alle. Se oli kärsinyt privatisoitumisesta olohuonekulttuurin vahvistuttua ihmisten arkielämässä, ja siihen alettiin puhaltaa henkeä erilaisten kaupunkikulttuurin kehittämisohjelmien avulla. Salminen näki julkisrahoitteisen kulttuurisen nuorisotyön roolina kaupunkikulttuurin aloitteellisen kehittämisen vastapainona kulttuuripolitiikan edistämien taideinstituutioiden toiminnalle.

Nuorisoasiainkeskus on perinteisesti ollut vahva paikallinen toimija, joka on saanut ainutlaatuista voimaa kontakteistaan kaupunginosa-, kortteli-, ja lähiötasolla. Musiikkitapahtumat ovat olleet yksi nuorisoasiainkeskuksen näkyvimpiä ja tunnetuimpia toimintamuotoja. Salminen teki tutkimuksessaan pohjatyötä myös toisen perinteisen toimintamuodon kehittämiseksi, bänditoiminnalle. Hänen ajatuksensa perustui siihen, että sellaiset kulttuuriset potentiaalit, jotka eivät ole vielä liikeyrityksien tai kulttuuriteollisuuden tuotteistamia, eivät myöskään saa kehitykseensä voimavaroja näiltä suurilta musiikkiteollisuuden toimijoilta – tuskinpa aina haluavatkaan. Salminen painotti luonnollisen kulttuurisen tuotantoketjun turvaamista vahvan julkisen infrastruktuurin kautta. Kulutusjulkisuuden vaihtoehtona on siis kulttuurisektorin paikallinen julkisuus, joka syntyy omissa lähiympäristöissä ja jonka tuottavat niiden omat toimijat. Salminen katsoi, että nuorisoasiainkeskuksen sosiaalinen vastuu julkisen tahon toimijana on aloitteellinen ja innovoiva toiminta, joka lisää veronmaksajien tasa-arvoa ja hyvinvointia. Tämän toiminnan huipentuma olisi tietysti nuorten suurta yleisöä palveleva kulttuuriareena, joka toimisi suihkulähteenä paikallistaloudella syntyvälle kulttuurille. Suunnitelma saikin tulta purjeidensa alle ja kulttuuriareena Gloria avasi ovensa vuonna 1999.

Nuorisoasiainkeskuksessa viimeisin murros on tapahtunut vuoden 2003 organisaatiouudistuksen yhteydessä. Tuolloin kulttuurinen nuorisotyö organisoitui kulttuurisen nuorisotyön toimistoksi keskitettyjen palvelujen osastoon, johon asettuivat myös kaikki koko kaupunkia palvelevat kulttuurisesti profiloituneet toimipaikat. Aseman virallistamisen myötä virallistettiin myös kulttuurisen nuorisotyön alkutaipaleilta olemassa ollut musiikkityöryhmä, jonka tehtäväksi lankei kehittää kulttuurista nuorisotyötä yli hallinto- ja osastorajojen.

Virallisesti kulttuurinen nuorisotoiminta määriteltiin kuuluvaksi kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan vasta vuonna 2006 (Nuorisolaki 72/2006 § 7). Valtakunnallista määritelmää kulttuuriselle nuorisotyölle ei kuitenkaan edelleenkään ole olemassa (Tuliainen, 2006), mutta kulttuurisen nuorisotyön toimisto on määritellyt linjauksen seuraavasti:

Kulttuurinen nuorisotyö on yhteiskunnallista ja yhteisöllistä toimintaa, jossa nuori luo ja osallistuu maailmankuvansa ja yhteisönsä rakentamiseen kulttuurin, taiteen ja median keinoin.
(Kulttuurisen nuorisotyön strategia 2007–2010)

Sittemmin kulttuurisen nuorisotyön piirissä on koettu että toiminta on lamaanut, koska monet perinteiset tapahtumat ovat loppuneet. Tämä on herättänyt kysymyksen siitä, millaista musiikki-toimintaa nuorisotaloilla sitten on, ja kuinka se vastaa tämän ajan henkeä. Nykyaikaa kuvattaessa käytetään viraston teksteissä usein termiä ”muuttunut toimintaympäristö”, jonka merkitys ei ole selvitystyön yhteydessä saanut yhteneviä selityksiä. Tämä kilpailuyhteiskunnan keskeinen käsite voi laajassa skaalassa viitata niihin ongelmiin, joita julkisen hallinnon, markkinoiden ja kolmannen sektorin suhteiden muutokset ovat aiheuttaneet. Nuorisoasiainkeskuksen kohdalla tämä tar-

koittaa esimerkiksi julkishallinnon uusliberalististen muutosten aiheuttamaa tulostavoitteellisuutta tai uusien toimijoiden ilmaantumisen vaikutuksia toimintakenttään. Toisaalta se voi viitata moniin yhteiskunnallisiin suuntauksiin, kuten perinteisen yhteisöllisyyden murtumiseen tai multimediallisen monimuotoistumiseen, jotka aiheuttavat erilaisia fyysisiä sekä virtuaalisia virtauksia, musiikkitoiminnan kannalta ajateltuna esimerkiksi internetin tarjoamia mahdollisuuksia musiikin levittämisessä sekä uudenlaisten viiteryhmiä kehittymisessä. Vähintään nämä tekijät tulee siinä ottaa huomioon musiikkitoimintaa kehitettäessä.

MUSIIKKI JA NUORISOTYÖ

Musiikkitoiminnalla voi olla erilaisia nuorisotyöllisiä lähestymistapoja. Yleisin kohtaamani oli taidekasvatuksellinen lähestymistapa, jossa nuoren identiteettiä vahvistetaan luovuuden keinoin ja oppimiskokemuksen kautta. Suuri osa nuorista tulee harrastamaan musiikkia nuorisosiainkeskukseen nimenomaan tätä tietä ja tarttuvat niihin mahdollisuuksiin mitä heille tarjotaan. Nuorisotaloilla tapaamani ohjattuun musiikkitoimintaan osallistuvat nuoret olivat useimmiten tulleet nuorisotalolle nimenomaan musiikin takia, ja heidän harrastuneisuutensa oli yleensä pitkäjänteistä. Musiikin avulla nuorisotyössä annetaan näille nuorille välineitä itseilmaisuun sekä vaihtoehtoisia ratkaisumalleja tukemaan heidän kasvuaan ja kehitystään. Tämä on pääasiassa ennaltaehkäisevää nuorisotyötä, joka opettaa sosiaalisuutta ja pyrkii välittämään tietynlaisia elämänarvoja.

Musiikin avulla tehtävä nuorisotyö huomioi aina nuoren elämäntilanteen ja kannustaa kasvuun. Se ohjaa nuoren identiteettiä antamalla nuorelle aineksia positiiviseen itsemääritykseen. Identiteetin rakentumisen tukeminen on erittäin tärkeä olottavuus musiikkitoiminnassa, joka tavoittaa luontevalla tavalla suuren määrän maahanmuuttajanuoria. Musiikki toimii yhteisenä ymmärrettävänä kielenä monikulttuurisessa ympäristössä.

Musiikin hyödyntämisellä nuorisotyössä voidaan saada yhteys myös nuoriin, jotka tarvitsevat apua elämänhallinnassa. Musiikki toimii tehokkaana keinona lähestyä aiheita, joita voi olla huomattavasti vaikeampaa jakaa esimerkiksi keskustelun avulla. Musiikki on ikään kuin suurempi ja hienovaraisempi keino käsitellä monia nuoren elämään liittyviä vaikeita asioita, ja usein se on pinnalla pitävä voima tai alku uudelle elämälle vaikean elämäntilanteen kohdatessa. Musiikin soveltavan tai kohdennetun käytön avulla voidaan integroida nuorta takaisin yhteisöön tai ratkaista sosiaalisia ongelmia. Nuorisosiainkeskuksen piirissä toimivassa non-profit-levy-yhtiössä, Helsinki Freedom Recordsissa, levyttänyt Mikael Gabriel käsittelee sanoituksissaan esimerkiksi omaa rankkaa menneisyyttään sekä nyky-Suomen nuorille kipeästi ajankohtaisia aiheita, kuten koulusurmia:

*”Aseet tappaa, sanat satuttaa
Jumala tuo maailmalle Rauhaa
Liian moni nuori päätyne jo hautaa
Liian montaa nuorta me ei pystytty auttaa
Mä haluan auttaa, vaihtaa, muuttaa maailmamme suuntaa
En haluu huutaa, mut kynttilöitä sytytän
En haluu parkuu, elää tän kaa yritän”
-Mikael Gabriel, ”R.I.P.”*

Eräs lähestymistapa liittyy nuorisokulttuurien tukemiseen ja mahdollistamiseen. Nuorisokulttuuri koostuu nuorten itsensä määrittelemistä puitteista ja tarjoaa elämäntapoihin liittyvän viiteryhmän, johon nuori voi halutessaan osallistua. Esimerkiksi hiphopin suosion nousun huomioiminen oli tärkeä askel musiikkitoiminnalle, koska matalan kynnyksen aktiviteettina se on ollut kenen tahansa nuoren kokeiltavissa ja toimii suorastaan terapiamuotona nuorille. Se on myös houkutelut uusia nuoria toiminnan pariin, mikä on erittäin tärkeä lisä nuorisoasiainkeskuksen vetovoiman kasvattamiselle. Toinen viime vuosina noussut genre on j-rock, jolle nuorisoasiainkeskuksen tarjoama esiintymisareena on ollut ensimmäinen näyttämö suuremmalle yleisölle. Tämän genren alle niputtuu joukko japanilaisesta kulttuurista nousseita nuorisokulttuureita ja suuntauksia, kuten lolita, cosplay, sekä manga ja anime. Ne tulevat jatkossa luultavasti segmentoitumaan ja vahvistumaan omina itsenäisinä suuntauksinaan. Tässä kohdassa en voi tarpeeksi alleviivata Glorian sekä sinne huipentuvien nuorisotapahtumien roolia nuorisokulttuurisina ”ikkunoina”.

Musiikki ei kuitenkaan ole pelkkä väline. Helka-Maria Kinnunen (2009) muistuttaa, että vaikka taide määriteltäisiin ensin välineeksi, kuten musiikki nuorisotyössä, taiteen luonteeseen kuitenkin kuuluu, että se pakenee rajautumista. Taide onkin oikeastaan tila ja kasvupaikka, jossa on mahdollista kuvitella ja leikkiä. Sen luonteeseen kuuluu siis kasvaa ulos välineen roolista luomisprosessin aikana. Tämän takia sillä on enemmän merkityksiä yhteiskunnassa ja inhimillisessä todellisuudessa kuin osataan havaita. Taide ei siis ole väline, taiteella on omat välineensä.

MUSIIKKITOIMINTA

Tässä luvussa luodaan katse musiikkitoiminnan muotoihin ja resursseihin eri toimipaikoissa. Tätä varten toimipaikoille lähetettiin musiikkityöryhmän laatima kysely, johon vastasi 36 toimipaikkaa: 28 alueellisten palvelujen osastolta ja 8 keskitettyjen palveluiden osastolta. Musiikkitoimintaa on 24:ssä alueellisten palvelujen toimipaikassa ja 5:ssä keskitettyjen palvelujen toimipaikassa, eli yhteensä siis 29:ssä vastanneista toimipaikoista. Seuraavat osiot tulevat koostumaan näistä toimipaikoista kyselyn avulla saatuun tietoon, sekä kentällä ja haastatteluissa ilmi tulleisiin asioihin. Käsittelen alueellisten ja keskitettyjen palveluiden osastoja erillisinä siksi, että musiikkitoiminnan jakautuminen näille kahdelle kentälle suhteessa toisiinsa on olennaista toiminnan tarkastelemiseksi viraston rakenteellisesta näkökulmasta. En halua kuitenkaan edistää ajatusmallia niistä toisistaan erillisinä osastoina.

TOIMINTAMUODOT

Nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminta luo kattavat olosuhteet nuoren kehittymiselle musiikin saralla. Monipuolinen toiminta tarjoaa teoreettiset puitteet esimerkiksi koko bändiharrastamisen ketjulle: on mahdollista opetella soiton alkeet soittotunneilla yksin tai pienryhmissä, treenikämppejä on mahdollista saada käyttöön, esiintymismahdollisuuksia on nuorisotalojen bändi-illoissa sekä pikkutapahtumissa, demoja voi äänittää demostudioilla, bändikatselmukseen voi osallistua ja jopa päästä soittamaan kulttuuriareena Gloriaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että musiikki-

toimintaan liittyisi yksinomaan tavoite nuorten edistymisestä musiikin saralla, vaan toiminta mahdollistaa sen, että musiikillisesti monessa eri vaiheessa olevat nuoret saisivat osallistua heille sopivaan tapaan tehdä musiikkia.

Perinteisen bänditoiminnan lisäksi on toimintamuotoja lisätty nuorten tarpeita ja toiveita kuunnellen. Tietokonepohjaisen musiikkityöskentelyn sekä dj-harrastuksen yleistymisen on huomioitu myös nuorisoasiainkeskuksessa. Toimipaikkojen edustajat listasivat musiikkitoiminnan muotoja seuraavasti (suluissa olevat määrät ovat niiden toimipaikkojen lukumääriä, joissa kyseistä toimintaa esiintyy): bändi-illat (23), tapahtumat (14), dj- koulutus (10), bändiohjaus (10), soitonopetus (7), musapaja (5), musaklinikka (4), nuorten tapahtumatuottajakoulutus (3), musakirppis (3), musakurssi (2), musaleiri (2), ja esiintymis- ja juontokurssi (2).

Nuorisoasiainkeskuksella on myös 8 studiotilaa, joista 5 sijaitsee alueellisella puolella (Pasila, Munkkiniemi, Kontula, Ruoholahti, Malmi) ja 3 keskitetyllä puolella (Harju, Valtti, Happi). Studiotilat voivat olla nuorten itsenäisessä käytössä olevia vaihtelevan tasoisella laitteistolla varustettuja huoneita, tai edistyneempiä äänittäjän avulla toimivia demostudioita. Studiotilojen toimintaan panostaminen on yksi mahdollinen tapa edistää musiikkitoimintaa nuorisoasiainkeskuksessa. Studioiden toimintaa voidaan tehostaa henkilöstöressurssien, jatkuvuuden sekä tiedottamisen lisäämisellä, sekä resurssien ohjaamisella tilojen tarkoituksenmukaiseen suunnitteluun.

Näiden toimintamuotojen ohella muutamasta toimipaikasta löytyy myös muita toimintamuotoja, jotka on kehitetty ohjaajien toimesta nuorten tarpeisiin vastaten. Näitä toimintamuotoja sekä studiotuomintaa liittyvää pedagogista prosessia tulen esittelemään selvityksessä myöhemmin osioissa ”Musiikkitoiminnan keskeiset symbolit sekä jakautuminen kentälle” sekä ”Yhteisöllisyyden haasteet ja mahdollisuudet”.

Harjun nuorisotalolla toteutetun kyselyn (Rajala, 2008) perusteella nuoret asettavat musiikkiin liittyvistä toimintamuodoista tärkeimmiksi perinteiset toiminnot: treenitilat, musiikin opetuksen, musiikkitapahtumat ja studiotuominnan. Viidennellä sijalla on poikkitaiteellinen toiminta. Sen jälkeen laskevassa järjestyksessä tulevat projektit, musiikkivideoiden tekeminen, avoin toiminta (nuorten kahvila, peli-illat, diskot, leffaillat), musiikkitoimitus, viikonloppukurssit, keskustelu- ja vaikuttamisfoorumit ja kansainvälisten nuorisovaihtojen järjestäminen. Toiminnassa on tärkeää omaehtoisuus sekä luovuus, nuoret haluavat oppia improvisoimaan ja tekemään omia kappaleitaan. Näiden kahden kyselyn tuloksista voidaan karkeasti päätellä, että perustoiminta on tärkeää nuorille, ja sen osuutta musiikkitoiminnassa on osattu painottaa oikein. Perustoiminnan tukeminen on edelleen keskeinen elementti musiikkitoiminnan kehittämisessä.

Musiikkitoiminta on hyvin käytännönläheistä ja sen monimuotoisuus luo mahdollisuuden erilaisiin osallistumismuotoihin soittotaidoltaan eritasoisille nuorille. Musiikin ohjaamista ja oppimista seurattessani huomasin siihen liittyvän vapauden mahdollistavan nuorille erilaisia kokeiluja esimerkiksi itselle sopivaa instrumenttia etsiessä tai ylipäätään musiikin harrastamisen suhteen. Osallistuminen musiikkitoimintaan ei edellytä jonkin tietyn instrumentin soittamista, vaan osallistua voi muutenkin, esimerkiksi teknisiin asioihin, tapahtumanjärjestämiseen ja muuhun oheistoimintaan. Perinteisten bändisoitinten ohella oppiminen voi kohdistua muuhunkin musiikkiin liittyvään laitteistoon:

*Ensimmäisen kerran miksin silleen, että meidän nuorisohjaaja Tapi sano:
-”Miku tuus kattoo tätä pöytää, ja tuu mikkaa jos kiinnostaa.”*

Pöytä näytti hirveän sekavalta ja sellaiselta, ettei muista ikinä mitä nappia pitää vääntää. Mutta siitä se lähti. Rupesin kiinnostumaan miksausesta oikeasti ja harjoittelemaan lisää ... Olen nyt jonkin verran jo miksanut, mutta en paljon. Perusasiat on hoidossa, ja nyt opettelen lisää juttuja. Miksausessakin alkaa jo kehittyä oma tyyli.

- Miku (Särö 2008)

Bändi-illat ovat suosituin aktiviteetti nuorisotaloilla, ja ne houkuttelevat taloille uusia vierailijoita. Bändi-iltojen järjestäminen perustuu nuorten omatoimisuuteen. Käytännössä nuoret keräävät yhteen n. kolme bändiä, ottavat yhteyttä nuorisotalolle, jossa sovitaan ajankohta ja annetaan mahdollisesti neuvoja järjestämiseen. Nuorisotalo hankkii tarvittavan tekniikan ja työntekijät. Haastattelemieni nuorten keskuudessa tiedettiin treenausmahdollisuudesta nuorisosiainkeskuksen tiloissa, mutta esimerkiksi bändi-iltojen järjestämisen mekaniikka herätti jonkin verran epä-tietoisuutta, ja käytännön kokemukset järjestämisestä olivat vaihtelevia nuorisotalosta riippuen. Jotkut bändiläisistä kokivat, että he saattaisivat hyödyntää bändi-iltojen esiintymismahdollisuutta enemmänkin, jos heillä olisi selkeä mielikuva siitä miten prosessi etenee. Tässä tilanteessa näkyy musiikkinuorten erillisyyttä muusta nuorisotalon väestä, koska ne nuoret, jotka kokevat bändi-illan järjestämisen tai esiintymismahdollisuuksien olevan hämärän peitossa, olivat niitä nuoria, jotka käyvät nuorisotaloilla vain musiikkiharrastuksensa takia. Ohjaajien haastattelussa kävi ilmi, että toisaalta nuorisotalot saavat usein uutta kävijäkuntaa bändi-illoista, koska monet bändiläiset palaavat siihen taloon, jossa ovat käyneet keikalla. Näin ollen yksi mahdollisuus luoda jatkuvuutta näiden bändiläisten musiikkiharrastukselle ja käynneille nuorisotaloilla olisi luoda selkeä ohjeistus esimerkiksi internetiin bändi-illan järjestämisestä. Mm. nuorisokahvila Clubi on laatinut tapahtumatuotantokansion, jossa on käyty läpi perusteellisesti bändi-illan järjestäminen vaihe vaiheelta. Tällainen ohjeistus olisi hyvä olla saatavilla laajemminkin. Kyselyssä eräällä nuorisotalolla toivottiin myös listaa bändeistä, jotka ovat halukkaita esiintymään bändi-illoissa.

Perinteisesti vahva toimintamuoto on ollut alueellisten tapahtumien järjestäminen. Vielä 2000-luvun alussa järjestettiin esimerkiksi Sitra-festival, Paloheinä festival, Lauttasaarirock, Kurkirock ja Puistorock. Nämä pienet tapahtumat ovat pikku hiljaa jääneet pois. Alueellisten tapahtumien rahoitusjärjestelmä muuttui 2000-luvun alussa, kun erilliset taidetapahtumaresurssit lakkautettiin, ja tapahtumien rahoitus siirtyi yksiköihin. Tapahtumat koetaan työntekijöiden keskuudessa tärkeiksi nuorisosiainkeskuksen toiminnalle ja asuinalueiden yhteisöllisyydelle, mutta organisaatiossa ei välttämättä koeta olevan kannustavaa ilmapiiriä tapahtumien järjestämiseksi ajan ja kenties resurssien puutteen vuoksi. Gloriasta viedään edelleen ulkolavaa alueellisiin tapahtumiin, mutta sillä ei aina välttämättä ole mitään tekemistä nuorisotyön kanssa. Kaupungin kattavat tapahtumat, kuten Kallio kukkii, Ääni ja Vimma, Junnu Vimma, Glorian konsertit sekä Nuori kulttuuri/Loiste elävät edelleen, samoin imagotapahtumista vielä Reaktor Kaivopuiston konserttien järjestämisen loputtua. Silti monet vuosittaiset tapahtumajatkumot, joita Kimmo Salminen peräänkuulutti oleellisena osana kaupungin ja yhdyskunnan elinvoimaisuuden suunnittelua ja toteutusta, ovat suurimmaksi osaksi katkenneet.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että nuorisotalojen paikallistoiminta olisi välttämättä lamaantunut. Esimerkiksi monimuotoistuneet yhteistyökuviot ovat voineet vaikuttaa käsityksiin paikallistapahtumien vähentyneestä määrästä, koska jonkin tahon kanssa yhteistyönä järjestetyt tapahtumat

eivät välttämättä näy virastoon. Alueilla toimivat nuorisotalot saattavat olla esimerkiksi mukana Helsingin kaupunginosayhdistyksien (Helka) koordinoimissa paikallistapahtumissa. Kaupunginosa-toiminta on vilkastunut Helsingin kaupungin jakaman toiminta-avustuksen myötä, mikä on osaltaan elävöittänyt asuinalueita. Nuorisoasiainkeskus on Helkan yhteistyökumppani, ja useiden kaupunginosayhdistysten tapahtumakalentereiden mukaan nuorisotalot ovat mukana tapahtumien järjestämisessä. Kaupunginosayhdistykset järjestävät musiikkitoimintaa myös itsenäisesti, joten nuorisotaloilla voidaan kokea, että heidän erillisille tapahtumilleen ei ole tilausta. Asuinalueita aktivoivat paikallistapahtumat antavat elinvoimaa yhteisöille ja lisäävät koheesiota nuorisotalojen sekä niitä ympäröivän yhteisön välillä. Aluetason yhteistyö on siis elintärkeää nuorisotalotoiminnalle, erityisesti jos koetaan, että tapahtumien järjestäminen itse on raskasta. Yhteistyöhön ja verkostoitumiseen palaan kappaleessa ”Media, mielikuva ja verkostoituminen”.

Eräs huippusuositettu toimintamuoto tällä hetkellä on dj-kurssit ja -koulutus. Näitä kursseja ovat pitäneet nuorille tunnetut nimet Helsingin hiphop- piireistä, ja ne ovat houkutelleet nuoria osallistumaan iästä tai sukupuolesta riippumatta. Kurssien määrää on lisätty suuren kysynnän takia, ja niitä on viety myös alueelliselle puolelle pienempimuotoisina koulutuksellisina versioina. Tämä on kiitollinen toimintamuoto laitteiston määrän sekä liikuteltavuuden suhteen.

Bändiohjauksessa, soitonopetuksessa, musapajoissa ja musaklinikoissa nuorella on mahdollisuus saada tukea ja palautetta ohjaajalta sekä kokeilla omia siipiään. Näitä toimintamuotoja käytetään myös kesäisin ja talvisin järjestettävillä musaleireillä, joissa vuorokaudessa ei tunnu olevan tarpeeksi tunteja soittamiseen. Leirejä on järjestetty lähes parinkymmenen vuoden ajan, ja ne ovat edelleen suosittuja – läheskään kaikki halukkaat eivät mahdu mukaan. Leirit toiminta on intensiivisempää ja yhteisöllisempää kuin normaaliolosuhteissa toteutettu nuorisotyö, ja se vaatii nuorilta nopeampaa sosialisoitumista. Vieraillessani sekä musiikki- että teatteri- ja medialeirillä pääsin todistamaan, kuinka nopeasti nuoret olivat ottaneet sekä sosiaalisen että fyysisen ympäristön haltuunsa ja omakseen – luovuus kukoisti.

Bändiohjauskurssi oli suosituin toiminnallinen kehittämismuoto alueellisten palveluiden osastolla, sitä toivottiin 4:ssä toimipaikassa. Tapahtumatuotantokurssia henkilökunnalle toivottiin 3:ssa alueellisten palveluiden toimipaikassa, tapahtumatuotantokurssia nuorille puolestaan 2:ssa alueellisten palvelujen toimipaikassa sekä 2:ssa keskitettyjen palveluiden toimipaikassa. Se muoto, jolla nuoria voidaan opettaa ja kouluttaa tapahtumien järjestämiseen voi myös vaihdella tilanteen mukaan – varsinainen kurssi ei aina ole tarpeen. Joissain tapauksissa toimii parhaiten matalan kynnyksen osallisuuden periaatteelle perustuva ohjaaminen, mikä tarkoittaa nuoriin tutustumista ja tapahtumien suunnittelua arjen ohella joustavasti, esimerkiksi talon omien bändiläisten kanssa. Koulutusta voidaan tehdä myös strukturoidummin, varsinkin jos on kyseessä valmiiksi aktiivinen ryhmä nuoria. Pääasiallisesti kysyntään pyritään vastaamaan tarpeen mukaan.

TREENITILAT

Haastattelemani nuoret olivat yleisesti sitä mieltä, että mahdollisuus saada nuorisotaloilta treenitilaa on laajasti nuorison keskuudessa tunnettu musiikkitoiminnan muoto. Treenitiloja on yhteen-

sä 43 kappaletta 20 toimipaikassa, joista alueellisten palvelujen puolella on 37 tilaa jakautuneena 17 talolle ja keskitettyjen palvelujen puolella 6 tilaa jakautuneena 3 talolle. Kaikkien treenitilojen arvioitu yhteispinta-ala on n.800 neliometriä.

Nuorisosiainkeskuksen treenitiloissa treenaa yhteensä n. 150 bändiä. Kapasiteettia tilojen suhteen riittäisi n. 200 bändille, mutta tällöin bändikohtainen treenausaika mahdollisesti vähenisi eikä säilytystiloja olisi riittävästi. Treenitilat ovat käytössä täydessä kapasiteetissaan musiikkiin profiloituneilla taloilla Harjussa, Pasilassa, Arabiassa, Kaapelitehtaalla sekä Malmilla, mutta alueellisella puolella löytyy vielä liikkumavaraa bändimäärän kasvattamiseksi. Oulunkylän nuorisotalo on mahdollisesti saamassa treenitilan nuorten toivomuksen, tilojen soveltuvuuden sekä henkilöstön aktiivisuuden kohdatessa. Itäkeskuksen nuorisotalon treenitilat saattavat myös laajentua lähitulevaisuudessa. Tilojen suhteen tilanne on siis kaiken kaikkiaan melko hyvä.

1. Bändien treenitilat

TOIMIPAIKKA	TREENITILOJEN MÄÄRÄ	TREENITILOJEN PINTA-ALA	BÄNDIEN LUKUMÄÄRÄ
Kaapelitehdas (Ruoholahti)	12	120	32
Harju	4	160	30
Kallahti	3	70	4
Pasila	2	35	18
Arabia	2	60	18
Tapanila	2	40	5
Kannelmäki	2	30	3
Lauttasaari	2	30	6
Kumpula	2	36	1
Kontula	2	25	7
Kettutie	1	50	3
Merirasti	1	-	5
Jakomäki	1	20	1
Pukinmäki	1	25	4
Munkkiniemi	1	14	4
Valtti	1	20	1
Östersundom	1	20	2
Pitäjänmäki	1	14	0
Skanssi	1	15	-
Malmi	1	14	6
YHTEENSÄ:	43	798	150

Treenitilojen kunnossapito ei ole organisoitua, ja se nojaa tällä hetkellä alueellisella puolella yhden ahkeran ihmisen varaan. Nuorten keskuudessa treenitilojen yleiskunnan koettiin olevan ajoittain huono lähinnä tavaroiden epäjärjestyksen takia. Treenitilojen kunnossapitoon tarvitaan yhteinen ohjeistus, ja sen toteuttamiseen täytyy joko sitouttaa nuoret itse tai osoittaa tehtävään lisää sopivia henkilöitä.

Treenitilojen kohdalla toimintaa on musiikkityöryhmän toimesta tarkoitettu yhtenäistää siinä mielessä, että säännöt ja hinnat olisivat samat kaikkialla, ja käyttäjille olisi selvää, mitä palveluita nuorisosiainkeskus musiikin saralla tuottaa. Tässä voisi olla apuna internetistä löytyvä varausjärjestelmä, ja jonkinlainen koko musiikkitoiminnan kattava sivusto tai verkkoyhteisö voisi helpottaa musiikkiharrastuksesta kiinnostuneiden nuorten tiedon löytämistä. Tällainen järjestelmä onkin ollut musiikkityöryhmän suunnitelmassa. Vuonna 2005 ilmaistiin tarve ja suunnitelma musiikkitoiminnan internetsivustojen laatimiselle, joiden tavoitteena oli koordinoita kaikki nuorisosiainkeskuksen sisällä tapahtuva musiikkitoiminta samalle sivustolle. Näin nuoret löytäisivät helposti tietoa bändi-illoista, kurseista ja treenitiloista. Hanke on kuitenkin toistaiseksi toteutumatta.

VÄLINEISTÖ JA RESURSSIT

Resurssien suhteen tilanne on nuorisosiainkeskuksen työntekijöiden haastattelujen perusteella ristiriitainen. Toisaalta koetaan, että kulttuurista nuorisotyötä on voitu kehittää Helsingissä ahkerammin kuin muualla maassa nimenomaan suurempien resurssien ja volyymin takia. Lähtökohtaisesti Helsingin kaupungin nuorisotyössä resurssit ovat suhteessa suuremmat kuin muualla maassa, mutta ajoittain esiintyy epävarmuutta siitä, jakautuvatko resurssit oikeisiin kohteisiin.

Välineistön osalta tilanne näyttää hyvältä. Taloilta löytyy pääasiallisesti vähintään keskeiset bändisoittimet sekä useimmalta myös laulu- ja dj- tarvikkeet sekä tietokone. P/A-laitteisto löytyy 70% vastanneista toimipaikoista, alueellisten palvelujen puolella 18:sta ja keskitettyjen palvelujen puolella 3:sta toimipaikasta. Teatteri/lavavalaistus 60% kyselyyn vastanneista toimipaikoista, alueellisten palvelujen puolella 15:stä ja keskitettyjen palvelujen puolella 3:sta toimipaikasta. Välineistö on kuitenkin edelleen toivottu lisä musiikkitoiminnan kehittämiseen: sitä toivottiin lisää 62% kyselyyn vastanneista toimipaikoista, 15:ssä alueellisten palvelujen, ja 3:ssa keskitettyjen palvelujen toimipaikassa. Niistä viidestä alueellisten palvelujen toimipisteestä, missä ei ole musiikkitoimintaa, neljässä toivottiin välineistöä musiikkitoiminnan toteuttamiseen (yhdessä ei ole tiloja musiikkitoiminnalle). Haastatteluissani kävi ilmi, että varsinainen ongelma ei kuitenkaan välttämättä ole välineistön puute, vaan sen kunnossapito. Varastoissa lepää paljon käyttämätöntä arsenaalia, jota voitaisiin hyödyntää välittömästi.

Toisaalta täytyy ottaa huomioon, että esimerkiksi soittimilla ja tietyillä teknisillä laitteilla voi olla todella erilainen käyttöikä. Jos on päätetty lähteä tekemään esimerkiksi monimuotoista ääni- ja videotuotantoa tai ylipäättään tietokonepohjaisia asioita, tulee tekniikan olla ajanmukaista. Resursseja tuskin on koskaan liikaa, ja vähäisilläkin resursseilla on opeteltu pärjäämään. Toisaalta, jotta toiminta olisi nuorille vetovoimaista, tulee sen vastata esimerkiksi sellaisia teknisiä standardeja, jotka antavat nuorille tunteen, että heidän tekemistään arvostetaan ja tuetaan parhaalla

mahdollisella tavalla – nuoret eivät halua, että heidän toimintaansa nuorisotalollakaan pidetään puuhasteluna. Nuoret ovat erittäin tietoisia teknologian kehityksestä, ja teknisten laitteiden käyttömukavuus sekä ennen kaikkea toimivuus on heille tärkeää. Investointien suhde työn tuottavuusasteeseen on myös syytä ottaa huomioon.

Ajoittain nuorisoasiainkeskuksen työntekijät ajautuvat tilanteisiin, joissa myönnetyt määrärahat ovat kadonneet mystisesti silloin, kun niitä tarvitaan. Rahojen uudelleen anominen koetaan turhauttavaksi ja aikaa vieväksi, mutta se toki tehdään projektien loppuun saattamiseksi. Nämä ovat yleensä tilanteita, joissa tehdään jotain suurta laajemman kokonaisuuden hyväksi, mutta joudutaan jatkuvasti perustelemaan hankintoja. Rahoituksen sujuvamat käytännöt viestisivät työntekijöille, että heidän työnsä on arvokasta, joten läpinäkyvyyden lisääminen resurssien ohjautumiseen olisi toivottavaa.

Resurssipula kohdistuu usein myös aikaan. Ohjaajat kokevat olevansa ajoittain niin kiireisiä jokapäiväisen työrumban pyörittämisessä, että ideoimiseen ja uusien toimintamuotojen kehittämiseen ei juurikaan jää aikaa. Myös nuorten syvälinen kohtaaminen on tällaisessa tilanteessa ymmärrettävästi haasteellisempaa. Erityisesti kulttuurisen nuorisotyön toiminnoissa aikaa vapauttavia henkilöstöresursseja pitäisi lisätä niissä solmukohdissa, joissa palvellaan koko organisaatiota. Jos henkilöstöltä toivotaan luovuutta ja innovaatioita, myös toimintakulttuurin tulee olla luovuutta tukeva.

OHJAAJIEN TYÖSKENTELYTAVAT JA OSAAMINEN

Nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoimintaan on valikoitunut kullannarvoista henkilökuntaa, joka omaa suuren määrän kokemuksellista tietoa. Tämän selvityksen kapasiteetti ei riitä kuin pintaraapaisuun, mutta virastossa kehitteillä olevat hiljaisen tiedon dokumentointiin liittyvät suunnitelmat saavat lämpimän tukeni, koska koen sen olevan äärimmäisen tärkeä askel työn arvon tunnustamiselle ja toiminnan kehittämiseksi. Tapaamani työntekijät olivat motivoituneita ja sitoutuneita oppimaan uutta sekä kehittämään itseään työntekijänä. Joukossa on edelleen mukana Helsingin kulttuurisen nuorisotyön kehittäjiä, jotka alkoivat omasta innostuksestaan rakentaa tätä lähestymistapaa nuorisotyöhön. Osa pitkän linjan työntekijöistä on siirtynyt hallinnollisempiin tehtäviin, joiden koetaan olevan puitteiden rakentamista varsinaiselle nuorisotyölle. He ovat ikään kuin kulttuurisen nuorisotyön henkisiä johtajia. Heidän lisäksi taloilla työskentelee musiikillista osaamista omaavia nuoriso- ohjaajia, musiikin ohjaajiksi palkattuja erikoisosajia, sekä yhteistyökumppaneita jotka järjestävät musiikkitoimintaa. Taloilla on myös työllistettyjä, työharjoittelijoita ja oppisopimusopiskelijoita, joiden perehdyttäminen ja ohjaaminen ovat harvojen työntekijöiden vastuulla. Ilmeisesti virastossa vallitsee ainakin joiltain osin sellainen käsitys, että työllistetyt ja harjoittelijat vähentävät vakituisten työtaakkaa ja auttavat kiireessä, mutta vakituisille työntekijöille osoitetut apulaiset eivät lähtökohtaisesti ole lisäkäsia. Perehdyttäminen vaatii jatkuvaa ponnistusta työntekijöiltä.

Ohjaajien keskuudessa halutaan välttää sanaa ”opetus”, koska se viittaa heidän mielestään liikaa koulu- tai opistomaiseen käsitykseen ylhäältä alas kulkevasta tiedon suunnasta sekä toisaalta

”opettajan” ammattimaiseen rooliin, jonka he nuoriso-ohjaajina kokevat vieraaksi itselleen. He haluavat, että puhutaan musiikin ohjaamisesta, koska heille kohtaamiset nuorten kanssa perustuvat vuorovaikutukseen, ja musiikin kautta tapahtuu paljon muitakin prosesseja kuin oppiminen. Heidän näkemystään kunnioittaen puhun tästä lähtien ohjaamisesta.

Henkilökohtaisen musiikinohjauksen tarpeellisuus nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminnassa kirvoittaa eriäviä mielipiteitä viraston sisällä. Näkemysero näyttäytyy kärjistetyksi kahtena koulukuntana. Ensimmäisen mukaan opetustyö ei ole osa nuorisotyön perustehtävää, vaan nuorisotyön tehtävä on tukea nuorten omaehtoista toimintaa. Treenitilojen tarjoaminen bändeille sekä infrastruktuurin tarjoaminen tapahtumanjärjestämiselle olisi tämän näkemyksen mukaan nuorisotyöllistä näkökulmaa vastaava. Toinen näkemys puolestaan korostaa nuorisotyön kasvatuksellista ja pedagogista puolta, jossa pienryhmätoiminta ja yksityisohjaaminenkin ovat keino tukea nuoren kasvua ja identiteetin kehitystä. Henkilöstön ja johdon keskuudessa näkemykset muotoutuvat eri lähtökohdista, ja johdon puolella taivutaan useammin ensimmäisen vaihtoehdon puolelle. Toisaalta myös muistutetaan, ettei asioita toki pidä ajatella ”joko-tai”- , vaan ”sekä-että”- periaatteella. Tämän aiheen painopisteen määrittely ohjaa musiikkitoiminnan tulevaisuutta.

Bänditoiminnan ja esiintymismahdollisuuksien organisoiminen ei vaadi kovin kummoista osaamista, mutta jos musiikkitoimintaa halutaan viedä pidemmälle, niin ohjaajien erityisosaamista tarvitaan. Nuoriso-ohjaajilta vaaditaan alan koulutus, mutta musiikkitoiminnan puitteissa osaaminen on monimuotoisempaa. Demostudioille, musiikin ohjaukseen ja teknisiin töihin on palkattu tuntityöntekijöitä täydentämään henkilöstöresursseja, mutta tämän henkilöstön määrä on ollut melko niukka, ja musiikillisen erityisosaamisen läsnäolo ja hyödyntäminen nuorisotaloilla ovat olleet sattuman varassa. 1980-luvun työvoimavajeessa oli varaa palkata musiikin erityisosaajia, joilla ei ollut nuoriso-ohjaajan koulutusta. Taloudellisen tilanteen huonontuessa tuntirahojen supistuminen esti ostotyövoiman käytön, ja musiikkitoiminnan monipuolisuus köyhtyi nuorisotaloilla erityisosaamisen kadotessa. Erityisosaamisen saama kannatus on alisteinen perustoiminnalle ja kärsii siksi resurssien puutteesta säästöjen ohjautuessa muualle. Kyselyn perusteella erityisosaamista käytetään toiminnan toteuttamisessa, sitä tulee sekä alueellisella että keskitetyllä puolella hie- man enemmän kuin talon vakituisealta henkilökunnalta. Taloudellisin vaihtoehto on hyödyntää vakituisen henkilöstön osaamista mahdollisimman kattavasti, minkä rinnalla tulee myös tiedostaa jatkuvuutta tuovan erityisosaamisen läsnäolon merkitys.

Musiikkiohjaajien työmäärä on kentällä tiedossa, eikä se ole omiaan lisäämään halukkuutta hyödyntää erikoisosaamistaan. Palkkauksen koetaan olevan epäsuhdassa työmäärään nimenomaan siinä mielessä, että ohjaajalla täytyy olla sekä musiikillinen, että nuorisotyöllinen kompetenssi. Nuoriso-ohjaajan ja musiikkiin painottuvan nuoriso-ohjaajan asemaa ei kuitenkaan haluta eriarvoistaa palkkauksella, vaan ratkaisu tähän olisi nimenomaan työmäärän jakautuminen useammalle henkilölle. Tapasin selvitystä tehdessäni nuorempaa sukupolvea edustavia työntekijöitä, joilta löytyy kompetenssia sekä innostusta jatkaa sitä työtä, jonka kulttuurisen nuorisotyön uranuurtajat Helsingissä ovat saattaneet alkuun. Kulttuurisen nuorisotyön ihannetyöntekijä on siis erityisosaamista omaava nuoriso-ohjaaja, jonka oma persoona ja innostuneisuus ovat vahvasti työssä läsnä. Vaikka tämä kuulostaa suurelta, on tällaisia henkilöitä valikoitunut nuorisoasiainkeskuksen piiriin.

Henkilöstön heterogeeninen tausta periytyy myös ohjaus- ja työskentelymetodeihin, mikä puolestaan ei ole lainkaan ongelmallista nonformaalissa metodissa, jota ohjauksessa käytetään. Ohjaajat soveltavat tilanteisiin ja sosiaalisiin oloihin sopivia opetusmuotoja. Ohjaamisen ja oppimisen muotoja on musiikkitoiminnan piirissä monia. Musiikkia voi harrastaa niin yksilöohjauksessa, ryhmäohjauksessa kuin vertaisohjauksessakin. Ryhmäohjaus voi tapahtua esimerkiksi bändiohjauksena tai bändipajana, jos nuorella ei ole omaa bändiä. Tällöin ensin harjoitellaan samaa instrumenttia soittavien kanssa ryhmässä, jonka jälkeen muodostetaan ryhmistä bändejä. Bändipajoihin osallistuminen lisää kompetenssia sopeutua erilaisten ja eritasoisten ihmisten kanssa soittamiseen. Ohjaajan rooli on bändipajoissa suhteellisen pieni, nuoret saavat häneltä apua tarvitessaan, mutta toimivat pääsääntöisesti melko omatoimisesti. Bändiohjauskurssia henkilökunnalle toivotaan 4:ssä keskitettyjen palvelujen osaston toimipaikassa. Bändipajoissa käytetään myös vertaisohjausta. Vertaisohjauksessa nuoret opettavat toisiaan.

Välineistöä omaavista toimipaikoista 6:ssä (20%) koettiin, että henkilökunnalla ei ole tarvittavaa osaamista tämän välineistön käyttöön ja ylläpitoon. Kahdessa toimipaikassa ilmoitettiin tarvittavan osaamisen olevan puutteellista, mutta niissä ei tosin ole laitteistoakaan. Silti 16:ssä (50%) alueelliselle puolelle sijoittuvassa toimipaikassa toivottiin lisää teknistä välineistön ylläpito- ja huoltotukea. Tekniikka-apu olikin välineistön lisäämisen ohella toivotuin tuki musiikkitoiminnan kehittämiseksi. Musiikkitoiminnan jatkuvuutta voidaan siis alueellisella puolella tukea jakamalla teknistä osaamista tehokkaammin.

Rajalan (2008) tekemän kyselyn tulosten perusteella kävi ilmi, että nuoret suhtautuvat musiikkiin tosissaan, mutta haluavat säilyttää ei-koulumaisen tunnelman. Nuorten oppimisstrategiat kattivat koko kirjon formaalista oppimisesta informaaliin – kavereilta ja mediasta oppimisen lisäksi soitonopetus koettiin tärkeäksi osaksi musiikkiharrastuksen kehittymistä. Tämän vuoksi Rajala toteaa, että nuorisotyössä tapahtuvassa musiikin ohjaamisessa täytyy huomioida nämä erilaiset oppimisstrategiat: sekä informaaliset että formaaliset, ja tietenkin kohdata nuori ihminenä eikä vain oppilaan roolissa. Näiden seikkojen pohjalta voidaankin pohtia, että jos nuoret haluavat ohjausta, ja se on toimintaa kehitettäessä koettu tärkeäksi, onko sen oikeutuksen pohtiminen mielekäästä.

Musiikkitoiminnan tavoitteellisuus ei kuitenkaan ole suoraan rinnastettavissa formaalin musiikinopetuksen tavoitteellisuuteen. Rajala painottaa, että kulttuurisen nuorisotyön tavoitteellisuus ei välttämättä kohdistu nuoren taitoihin, vaan nuoren kasvun tukemiseen ja itsetunnon vahvistamiseen. Tavoitteita määriteltäessä nuoren mukana olo on äärimmäisen tärkeää, ja tätä nuoret itsekin toivovat. Nonformaali opetusmetodi ei perustu mihinkään tiettyyn etenemiskaavaan, mutta jos nuori on tavoitteellisesti orientoitunut, voidaan tavoitteita määritellä yhdessä nuoren kanssa. Rajala korostaa, että nuori otetaan vastaan kokonaisvaltaisesti ihmisenä, teknisten taitojen opettamisen ohella huomiota täytyy kiinnittää myös nuoren kasvuun ihmisenä ja vuorovaikutukseen muiden nuorten kanssa sekä nuoren ja aikuisen välillä. Ohjaajan täytyy ottaa jokainen nuori vastaan yksilönä ja olla tarkkasilmäinen niille tarpeille, jotka ovat antaneet nuorelle sysäyksen harrastaa musiikkia. Tutkimusprosessini aikana kävi ilmi, että nuoret ovat teknisesti kehittyneitä yhä varhaisemmassa vaiheessa. Internetin ansiosta heillä on vahva tietämys musiikista, he sekoittavat genrejä ennakkoluulottomasti ja harrastaminen on ”ammattimaisempaa” – nuorilla on korkeat tavoitteet heti alun alkaen, ja niitä kohti matkataan määrätietoisesti. Harjun nuorisotalon nuorille musiikki merkitsee elämäntapaa, voimaannuttavaa tunteiden ilmaisun välinettä, elämän merki-

tyksellisyyden tuojaa, ja sillä on myös sosiaalisia ulottuvuuksia. Jos siis halutaan tukea tätä tärkeää, jopa eksistentiaalistisen roolin omaavaa tekijää nuorten elämässä, on tärkeää tunnustaa taivotteellisuuden tärkeys nuorisotyössä.

Nuorten osallistaminen on vahva ja keskeinen toimintaperiaate kulttuurisessa nuorisotyössä. Käytännössä se koetaan ajoittain haasteelliseksi, koska siihen usein liittyvä nuorten sitouttaminen on ohjaajien kokemuksen mukaan hankalaa. Nuoria kyllä saadaan innostumaan ja tekemään, mutta usein huomataan, että ohjaus on tarpeellista projektien loppuun saattamiseksi. Toisaalta myös nuorten välillä on eroja; toiset ovat oma-aloitteisia, sitoutuneita ja innoissaan, toisilla taas ei ole kiinnostusta tai halua panostaa ja ottaa vastuuta. Siksi monesti on siirrytty siihen toimintamalliin, että nuorille tarjotaan valmis toimintaympäristö, missä he saavat tehdä mitä haluavat ja osallistua mihin haluavat. Se, että haluavatko tai osaavatko nuoret hyödyntää heille tarjottuja toimintamahdollisuuksia, on vahvasti sidoksissa tiedottamiseen ja ohjauksen laatuun.

TOIMINNAN SUUNNITTELU

Nuorisoasiainkeskuksessa toimii musiikkityöryhmä, joka koostuu musiikin kanssa aktiivisesti tekemisissä olevista nuorisoasiainkeskuksen työntekijöistä. Ryhmä aloitti epävirallisen toimintansa 80-luvulla, ja siinä on ollut yleensä noin kymmenkunta jäsentä. Musiikkityöryhmän tarkoitus on luoda linkki organisaation eri toimijoiden välille edistämään tiedon kulkua ja oppimista. Sen tehtävä on organisoida osaamista ja henkilöstön tietotaidon hyödyntämistä koko organisaatiossa ja kannustaa verkostoitumiseen sekä organisaation sisällä että sen ulkopuolella. Kulttuurisen nuorisotyön profiilin nostaminen sekä reagointi ajan ilmiöihin ovat myös osa sen tehtäväsarkaa. Musiikkityöryhmällä on kapasiteettia ja tietotaitoa suurten suuntaviivojen kehittämiseen ja toiminnan suunnitteluun, mutta aika kuluu helposti käytännön asioihin, kuten tapahtumien järjestelyihin. Lisää aikaa kaivataan toiminnan kehittelyyn ja ideoita työryhmän osaamisen hajauttamiseksi kentälle sekä vastavuoroisesti kentän toiminnasta tiedottamiseksi työryhmään. Lisäksi työryhmän jäsenille voitaisiin esimerkiksi nimetä tietyt musiikilliselle nuorisotyölle merkittävät osa-alueet, joita he voisivat seurata ja raportoida ryhmälle. Johdon tuki on tällaisten toimintamallien takana.

Tärkein aines toiminnan suunnitteluun tulee tietysti nuorilta itseltään, ja nuorten osallistuminen toiminnan suunnitteluun koetaan tärkeäksi arvoksi. Ohjaajien mielestä musiikin tarvelähtöinen kehittäminen onnistuu parhaiten, kun ohjaajalla on aikaa kuunnella nuorta ihan arkipäivän tilanteissa. Haastatteluissa kävi ilmi nuorisotyöntekijän ja nuoren läheisen vuorovaikutussuhteen merkitys innovaatioiden syntymiselle. Kun nuoria on aikaa kuunnella, he eivät pelkää esittää mielipiteitään ja kertoa nuorisotyöntekijälle ajatuksistaan ja kiinnostuksen kohteistaan. Näin ollen toimintaa ja resursseja voidaan kehittää myös paikallisten nuorisokulttuurien painotusten mukaisesti, kuten esimerkiksi on tehty Itä-Helsingissä painottamalla hiphop-kulttuuriin liittyvää toimintaa. Tällaisen suullisen palautteen ongelma on siinä, että sitä ei järjestelmällisesti dokumentoida, ja nuorten toiveiden toteuttaminen on yksin ohjaajan vastuulla.

Käytännönläheisimmät tarpeet toteuttaa yleensä siis nuorelle lähin ohjaaja, mutta tämän arkipäivässä siirtyvän tiedon lisäksi nuorisotalolla on pyrittävä kehittämään tapoja osallistaa nuoria

suunnitteluun. Mikko Rajalan tutkimustulosten mukaan nuoret myös haluaisivat, että he saisivat itse päättää millaista toimintaa nuorisotalossa järjestetään, mutta käytännössä heillä ei ole kiinnostusta päästä vaikuttamaan ja osallistumaan päätöksentekoon – ajatuskuvio josta paljon puhutaan nykyään myös esimerkiksi laajemman äänestysinnokkuuden yhteydessä. Tietynlaisen kansalaisaktiivisuuden nostattaminen musiikkitoiminnan kautta voi olla varsin voimaannuttava kokemus nuorelle. Musiikkitoiminnan piiristä löytyy esimerkkejä nuorten aktiivisuuteen perustuvasta suunnittelusta. Harjun bändikokoukset edustavat forum-tyyppistä demokratiaa. Niissä nuoret voivat tuoda esiin ajatuksiaan musiikkitoiminnasta sekä mahdollisia kehittämisideoitaan. Pasilan nuorisotalolla toiminut Rock-toimikunta oli askeleen pidemmällä struktuurissaan; siinä nuoret toimivat omaehtoisesti ja järjestivät toimintaa, kuten tapahtumia, sekä julkaisivat lehden – tästä lisää myöhemmin. Toisaalta, musiikin harrastaminen voi tapahtua hyvinkin itsenäisesti nuorten ryhmien keskuudessa, joten osallistamista tulee käyttää tarpeen mukaan, esimerkiksi tapahtumatuotannoissa.

Hyvä kanava tarkastella nuorison kiinnostuksen kohteita musiikissa on seurata bändien esiintymisiä esimerkiksi Ääni ja Vimma -tapahtumassa tai Oranssin klubeilla. Aina mediassa tai kaduilla näkyvimmat genret eivät ole niitä musiikillisesti suosituimpia. Uudet ilmiöt eivät synny tyhjästä tai internetistä kopioimalla, vaan ne ovat pitkäjänteisen kehityksen tulosta. Ainoa mahdollinen keino olla simultaanisti mukana nuorisokulttuurien ja musiikkimakujen kehityksessä on viettää aikaa nuorten kanssa, keskustella ja luoda hyvä vuorovaikutussuhde. Trendejä seuraamalla saa tietoa vain markkinavoimien edistämistä ilmiöistä, jotka eivät edusta koko nuorisokulttuurien kirjoa. Tärkeää olisi erityisesti turvata tiedon kulku nuorten parissa toimivilta ohjaajilta hallinnon edustajille sekä antaa ohjaajille eväitä nuorisokulttuurisen lukutaidon kehittämiseen.

MUSIIKKITOIMINNAN KESKEISET SYMBOLIT JA JAKAUTUMINEN KENTÄLLE

Tässä luvussa luomme katseen musiikkitoiminnan kentälle, josta nostan näkyviin muutamia merkittäviä toimipaikkoja tiedostaen kentän moninaisuuden sekä sen täydellisen kuvauksen mahdottomuuden. Musiikkitoiminta alueellisten palvelujen kentällä on ollut pääasiassa perustoimintaa, kuten treenitilojen tarjoamista, bändi-iltoja, alueellisia tapahtumia ja soitonohjausta. Musiikkitoiminta yksittäisillä taloilla on melko paljon riippuvaista henkilöstöstä; musiikkiin orientoituneet nuorisohjaajat ovat ymmärrettävästi innokkaampia organisoimaan musiikkitoimintaa kuin muut kollegansa. Toki tietyt raamit toiminnan järjestämiselle asettavat käytettävissä olevat tilat sekä myös nuorten näkemys talon toiminnoista. Talojen välillä on jonkin verran liikettä, mutta apuvoimat musiikkitoiminnan järjestämiseen ovat tervetulleita.

Alueellisella puolella musiikkitoiminnan keskittymä on ollut **Pasilan nuorisotalo**, jonka musiikkitoiminnan perillinen on syntymässä Arabiaan. Pasilan musiikkitoiminta sai alkunsa vuonna 1989, ja siitä kehittyi alueellisten palvelujen esimerkillinen musiikkitoimija. Pasilasta käsin on hoidettu myös muiden nuorisotalojen treenitilojen kunnossapitoa, bändipajoja ja leirejä. Nuoret puuhasivat siellä vahvasti musiikin parissa järjestäen viikoittaisia klubi-iltoja, joihin he itse keräsivät bändit ja tekivät julisteet sekä roudasivat, miksasivat ja pitivät kahviota. Pasilan nuorisotalolla järjestettiin myös vuosittainen JunnuVimma-bändikatselmus. Tärkein tapahtuma oli vuosittainen Asfaltti

tytisee, josta tuli yksi nuorisoasiainkeskuksen tunnetuimmista tapahtumista. Viimeisin Asfaltti tytisee pidettiin keväällä 2009 Pasilan nuorisotalon sulkeutuessa remonttia varten ja musiikkitoiminnan siirtyessä pikku hiljaa Arabiaan. Sinne siirtyy Pasilan rock-talon henki, joka on syntynyt pitkän linjan bänditoiminnan kehittäjän myötä. Ohjaajien haaveissa on jatkaa Arabiassa Pasilan perintöä aktiivisen toiminnan ja paikallistapahtuman suhteen.

Toinen alueellisen puolen vahvat perinteet omaava musiikkitoimipaikka on **Munkkiniemen demostudio**, josta löytyy ammattimaiset studiolaitteet. Nuoret voivat varata studion käyttöönsä 1-3 päiväksi, jonka aikana on tarkoitus nauhoittaa demo studion oman äänittäjän avustuksella. Studio on monille nuorille ensimmäinen kosketus nuorisoasiainkeskukseen, ja harvoin viimeinen. Sieltä he saavat myös käytännön neuvoja, kuinka toimia demonauhan valmistumisen jälkeen, sekä tietoa nuorisoasiainkeskuksen palveluista sekä mahdollisuuksista, esimerkiksi treenitiloista ja bändi-illoista. Myös oman bändin markkinointi ja verkostoituminen samankaltaisten bändien kanssa saatetaan alkuun studiolla. Tarkoituksena on antaa alkusysäys omatoimisuudelle ja itsepintaisuudelle, mitä bändit tarvitsevat jos haluavat päästä esiintymään yleisölle. Huomionarvoista on tässä se, että demostudiossa äänittäjänä toimivalle työntekijälle nämä eivät ole toimenkuvaan liittyviä itsestäänselvyyksiä, vaan kiinni työntekijän omasta innostuneisuudesta työssään. Työvoimaa palkatessa tällaista asennetta tulisi arvostaa.

Bändeillä on korkeat odotukset äänityksen laadun suhteen, mutta äänitteen lopputulos ei ole se ainoa laatuksiteeri, mikä demostudiossa merkitsee. Vaikka bändit tuntuvat arvostavan pääasiassa teknistä osaamista, he saavat parhaassa tapauksessa demostudiossa hyvinkin kokonaisvaltaista ohjausta. Bändin kokonaisvaltainen tukeminen ja hyvän hengen luominen studiotyöskentelyssä on äärimmäisen tärkeää, minkä takia tähän tehtävään tarvitaan juuri oikea tyyppi, joka jaksaa vetää projektin alusta loppuun, olla bändin kaveri ja samalla kuitenkin hyvä tuottaja. Tuottamisessa täytyy olla ajatusta takana, täytyy löytää bändin tai artistin parhaat puolet, hioa niitä ja parantaa nuorten itsetuntoa. Tätä ideologiaa halutaan korostaa ja turvata studiotoinnin kehittämisessä sekä uutta henkilöstöä palkatessa, ja siitä halutaan tehdä entistä vahvemmin tiedostettu ja arvostettu toimintatapa.

Innovatiivisuutta alueellisella puolella löytyy esimerkiksi **Fallkullan kotieläintilalta**, jossa järjestetään kesäisin Latosummerrock. Kahden viikon ajan nuoret saavat osallistua ladossa tapahtuvaan musiikkiopetukseen, jossa instrumentteina ovat rummut, kitara, basso, sekä nuorten itse tölkeistä, lastenruokapurkeista, popcornista ja kuivatusta herneistä valmistamat perkussiot. Ladossa on myös mahdollista piirtää omat CD:n kannet. Kuten useat muutkin musiikkitoiminnassa tehdyt aloitteet, tämäkin tapahtuma oli yhden ihmisen ponnistus, seurauksena hänen havaitsemastaan tyhjistä latotilasta Fallkullassa. Nämä esimerkit kuvaavat musiikkitoiminnan luonnetta alueellisella puolella: se voi olla hyvinkin innovatiivista nuorisotyötä, mutta yleensä yhden ihmisen tai pienen joukon aloitteellisuuden tulos.

Musiikkitoiminta on luonnollisesti monipuolisempaa keskitetyn nuorisotyön puolella johtuen suurista musiikkiin orientoituneista toimipaikoista sekä suuremmasta kulttuurisen nuorisotyön henkilöstöstä. **Harjun nuorisotalolla** on keskeinen asema musiikkitoiminnassa. Toiminta on erittäin suosittua, ja Harjun nuorisotalon arkkitehtonisesti upea rakennus alkaa kiireisimpinä aikoina käydä pieneksi. Soittotunteja pidetään silloin ympäri taloa, myös toimistotiloissa. Arviolta n. 110

nuorta käy viikoittain ohjatussa musiikkitoiminnassa. Harjun palveluihin kuuluvat bändien treenitilat, jossa bändit saavat itsenäisesti harjoitella. Bändien kanssa järjestetään bändi-iltoja, ja he saavat halutessaan ohjausta Harjun työntekijöiltä. Talolta löytyy myös monimuotoista ohjattua toimintaa, kuten soittotunteja, lauluryhmiä, dj-kursseja ja djembe-rumpuryhmiä. Opetuksen muotoina käytetään yksityisopetusta, ryhmäopetusta ja bändipajoja niille, joilla ei ole omaa bändiä. Lisäksi talolla on erillinen huone varattuna konemusiikin tekemiseen. Demostudiossa tehdään noin 60 demoa vuodessa ja tuotetaan äänitteitä nuorisoasiainkeskukselle, esimerkiksi aamunavauksia Tyttöjen talolle. Demostudion jonotusaika on noin puoli vuotta, mikä toisaalta antaa bändille kunnolla aikaa harjoitella. Munkkiniemen demostudiosta poiketen Harjun äänittäjä on vakituinen työntekijä. Harjussa järjestetään myös tapahtumia, kuten Kallio kukkii, Kallio kipinöi ja usein syksyllä jonkinlainen pienempimuotoinen teematapahtuma. Tapahtumiin tulevat mielellään ilmaisokeikalle Harjun vanhat kasvatit, joista monet ovat nousseet suomalaisen musiikkiteollisuuden kuumiksi nimiksi. Tapahtumat järjestetään yhteistyössä nuorten kanssa. Teematapahtumia ovat olleet esimerkiksi afrikkalaisen tai brasilialaisen musiikin tapahtuma, joissa musiikin ohella tutustuttiin kulttuuriin laajemminkin.

Toiminnassa korostetaan sosiaalisten ja ryhmätyötaitojen kehittämistä, mikä antaa toiminnalle nuorisotyöllisen leiman; tarkoitus ei ole olla musiikkiopisto. Taitavasta kävijäkunnastaan ja strukturoidummasta ohjelmistostaan tunnettu Harjun nuorisotalo on joutunut perustelemaan olemassaoloaan jatkuvasti. Se on saanut osakseen kritiikkiä liiasta ”ammattimaisuudestaan” perustuen tietynlaiseen näkemykseen, jonka mukaan nuorisotyön kohteita eivät ole lahjakkaat ja menestyvät nuoret. Harjun lakkauttaminen on myös käynyt lautakunnan pöydällä, mutta keväällä 2009 toteutettu selvitys toteaa yksikantaan, että Harjun asema on niin tärkeä, ettei lakkauttamiselle ole perusteita.

Tietokonepohjaista ja mediaan orientoitunutta toimintaa on toimintakeskus Hapessa sijaitsevassa **Nuorten mediassa**. Siellä on mahdollista tehdä juttuja verkkoon, lehteen, radioon ja televisioon tuottamalla monimediallista kuvaa, ääntä tai tekstiä. Nuorten mediaan voi mennä kuka tahansa nuori opettelemaan kuvaamista, kirjoittamista, haastattelemista tai editoimista – kaikki kuva- ja äänistudiot, editointilaitteet ja tietokoneet ovat vapaassa käytössä. Paikalta saa ohjausta tietokoneohjelmiin, multimediatuotantoihin, animaatioihin ja efekteihin. Nuorten media tuottaa mitävän määrän musiikkivideoita, erityisesti Äänen ja Vimman aikana, jolloin nuoret kuvaavat kymmenpäiväisen livenä internetissä lähetettävän katselmuksen. Myös bändit, jotka nauhoittavat demonsa nuorisoasiainkeskuksen studiolla, tekevät musiikkivideoitaan Nuorten mediassa, joka pyörittää myös omaa nettiradiota. Vuonna 2007 toiminta laajeni, kun perustettiin levy-yhteisö Helsinki Freedom Records.

Musiikki on tärkeä tekijä myös **kohdennetussa nuorisotyössä**. Tällöin musiikkia käytetään suunnitelmallisesti nuoren identiteetin kehitystä tukien ja hänen henkilökohtainen tarinansa huomiota ottaen, tavoitteena nuoren voimaannuttaminen. Musiikkia hyödynnetään esimerkiksi soitonopetuksen, tapahtumien sekä konserttikäyntien muodossa. Kohdennetulla puolella nuoriso-ohjaajat pääsevät hyödyntämään erikoisosaamistaan melko hyvin, mutta musiikin ohjausta toteutetaan myös esimerkiksi vertaisohjauksena ja koulujen opettajien toimesta. Musiikki on välitön keino kohdata nuori ja kommunikoida vaikeistakin asioista syvällisesti.

Kulttuurisen nuorisotyön keskeinen paikka on Kulttuuriareena **Gloria**. Glorian merkitys nuorisoasiainkeskukselle rakentuu arkipäivän työssä sen symbolisesta asemasta kulttuurisen nuorisotyön osa-alueet yhdistävänä areenana, keskeisenä ja julkisena paikkana alueilta tulevalle osaamiselle. Sen perustaminen näyttäytyi julkisen toimijan työntymisenä yksityisille kaupallisille markkinoille, ja vaarana oli liiallinen ammattimaistuminen – tällöin toimintaa ohjailisivat kaupalliset ehdot, mikä vaikeuttaisi Glorian mahdollista asemaa nuoria houkuttelevana ja kokoavana areenana. Glorian budjetti on perusnuorisotalon luokkaa, minkä takia sen on tuotettava loput toimintarahoituksesta itse. Tuottoa tehdään vuokraamalla tiloja ulkopuolisille sekä ikärajallisilla tapahtumilla, joiden osuus on noin 20% (2008). Näistä haasteellisista lähtökohdista huolimatta Gloria on onnistunut tasapainottelemaan ulkopuolisen rahoituksen hankkimisen sekä toisaalta vaihtoehtoisuuden ja uskottavuuden säilyttämisen välillä, ja siitä on tullut kävijämääriensä puolesta erittäin keskeinen ja suuri toimija nuorisoasiainkeskuksen piirissä: vuonna 2008 kävijöitä oli n. 54 000 ja esiintyjä n. 5000.

Gloriassa on monipuolinen ohjelma, se ei ole tapahtumapaikkana profiloitunut minkään tietyn genren klubiksi. Gloriana ei ole yritetty tietoisesti kehittää johonkin tiettyyn suuntaan, vaan se on kehittynyt kysynnän mukana, kuitenkin tietyn perustehtävän ja arvojen ohjaamana. Gloria on portti, jonka kautta monet nuorisokulttuuriset ilmiöt ponnahtavat yleisempään tietoisuuteen. Tästä esimerkkinä on esimerkiksi J-rock-ilmiö, joka puhuttaa paljon musiikkimaailmassa. Gloriassa järjestettiin ensimmäiset suuremmat J-rock-konsertit nuorten toimesta, minkä jälkeen tuottajakonkarit kaupallistivat sen isommille markkinoille.

Glorialla on vahva työllistävä rooli. Se työllistää harjoittelijoita ja työelämävalmennuksessa olevia nuoria. Gloriassa nuoret saavat myös järjestää tapahtumia itsenäisesti, nuoriso-ohjaajien tai Glorian henkilökunnan kanssa. Usein käykin niin, että jos nuori haluaa järjestää tapahtuman, nuorisotalolta neuvotaan ottamaan yhteyttä Gloriaan, ja itse järjestäminen toteutetaan yhteistyössä Glorian henkilökunnan kanssa. Gloria on kuitenkin tilana sen verran suuri, että nuorisotalojen nuorten järjestämille tapahtumille riittävät yleensä esim. nuorisotalon omat tilat. Nuorimmat bändit tulevatkin esiintymään Gloriaan lähinnä katselmusten tai suurempien festivaalien aikana. Tunteettomat bändit eivät varmasti itsekään halua esiintyä tyhjälle salille, esiintyä halutaan yleisölle. Gloriasta kuitenkin rohkaistaan nuoria suunnittelemaan kokonainen ilta, johon sisältyy hyvä ajatus ja bändikattaus. Tämän jälkeen ilta voidaan toteuttaa Gloriassa tarvittaessa henkilökunnan avustuksella.

TAPAHTUMAJATKUMOITA

Ääni ja Vimma on 15–20-vuotiaille tarkoitettu bändikatselmus. Se on yksi nuorisoasiainkeskuksen vanhimpia tapahtumia, ja se on alusta asti huipentunut Gloriassa järjestettyyn semifinaaliin ja finaaliin. Tapahtuma on aluelähtöinen, alkukatselmuksia järjestetään nuorisotaloilla eri puolilla pääkaupunkiseutua. Alkukatselmuksissa tuomari nelihenkinen tuomaristo, joka valitsee bändejä semifinaaliin suhteutettuna katselmuksen osallistujamäärään. Semifinaaliviikolla näistä n. 50 bändistä valitaan kymmenen esiintyjää finaali-iltaan. Tämä viikonloppu huipentuu kolmen voittajabändin julistamiseen. Tapahtuma työllistää nuorisoasiainkeskuksen väen lisäksi nuoria,

työharjoittelijoita sekä musiikkialan edustajia. Tuomaristo koostuu musiikkialan ammattilaisista: muusikoista, levy-yhtiöiden edustajista, toimittajista ja tuottajista. Heistä neljää haastattelin tätä selvitystä varten.

Tapahtuma tarjoaa nuorille muusikoille esiintymis- ja kohtaamisfoorumin, jonka perimmäinen tarkoitus ei ole kilpailu, vaan verkostoituminen ja kehittyminen. Tavoitteena on nostaa esiin katvealueelle jäävää lahjakkuutta. Erona muihin bändikatselmuksiin Äänen ja Vimman suurin arvo on tasa-arvoisuus, sillä siihen on mahdollista kaikkien osallistua. Keskeistä konseptille on myös se, että parhaat bändit eivät saa levytyssopimusta tai suuria summia rahaa, vaan palautetta, näkyvyyttä ja studioaikaa. Haastattelemani nuoret arvostavat katselmuksen tasa-arvoista lähtöasetelmaa ja epäkaupallisuutta käyttäen vertailukohtanaan kaupallisia bändikilpailuja, joista osalla heistä oli myös omakohtaista kokemusta. Näissä lopputulos ei välttämättä ole täysin riippuvainen heidän musiikillisista avuistaan, kuten Ääni ja Vimma -tapahtumassa, vaan fanijoukkojen suuruudesta.

Osallistujat saavat esiintymisestään sekä suullisen että kirjallisen palautteen. Keskustelin neljän katselmukseen osallistuneen kanssa, ja he kaikki korostivat palautteen saamisen merkitystä. Vaikka kaverit kommentoivat heidän musiikkiaan, on musiikkialan ammattilaisilta saatu palaute ehkä ensimmäinen aito palaute mitä he ovat soitostaan saaneet. Sen laadusta ja hyödyllisyydestä nuorilla on hyvin vaihtelevia kokemuksia, ja palautteen antaminen on välillä tuomaristolle haasteellista. Tuomaristo pyrkii säilyttämään kannustavan ja rakentavan ”nuorisotyöllisen” näkökulman, vaikka yksittäisiä lipsahduksia joskus sattuukin. Nuorten suurin toive on, että palaute olisi rakentavaa ja helposti hyödynnettävissä. Mitäänsanomaton palaute aiheuttaa mielipahaa, joten nuoret toivovat, että tuomaristolla olisi enemmän aikaa tai inspiraatiota paneutua palautteen antamiseen. Monet bändit ottavat katselmukseen osaa vuosittain. He muistavat millaisia kommentteja tuomaristo on heille antanut edeltävinä kertoina ja pyrkivät kehittämään niiden mukaan.

Esimerkiksi oma bändini sai viime vuonna melko paljon kritiikkiä, emmekä päässeet jatkoon. Tänä vuonna semari- paikka tuli, muttei ilmaiseksi. Kyllä siellä kämpällä ollaan ahkerasti käyty. On vaan pakko jaksaa vääntää, jos haluaa oikeasti menestyä.

–Oskari 06.04.2009 Ä&V-keskustelupalstalla

Katselmus voi toimia keinona nuorille bändeille saada näkyvyyttä ja huomiota musiikkimaailmassa sekä aktivoida nuoria hyödyntämään keikkamahdollisuuksia nuorisotaloilla. Jos soittotaidot ja lavakarisma osuvat kohdalleen, voi käydä niin, että bändillä on ensimmäinen keikka alkukarsinnoissa, toinen keikka semifinaaleissa ja kolmas keikka finaalissa. Jotkut onnistuvat pääsemään laajempaan tietoisuuteen ja saamaan esiintymistilaisuuksia. Myös musiikkimarkkinoiden toimijat ovat kiinnostuneita tapahtumasta, ja katselmukseen osallistuneet bändit ovat onnistuneet saamaan levytyssopimuksia. Musiikkiteollisuutta edustavat tuomariston jäsenet korostivatkin haastatteluissa, että tapahtuman katselmusluonteen takia huomiota kiinnitetään muihinkin kuin voittajabändiin. Kun yhteys bändin ja tuomariston jäsenten välillä on luotu, bändeillä on myös parempi asema lähetellä tuomaristolle demojaan kuunneltaviksi, ja tuomarit puolestaan saattavat seurata bändien taivalta musiikkimaailmassa median kautta. Haastattelemani tuomarit eivät kuitenkaan tule tapahtumaan lähtökohtaisesti etsimään uusia kykyjä, vaan saamaan yleiskuvan siitä, mitä nuorten musiikkimaailmassa tapahtuu ja antamaan heille rakentavaa palautetta.

Äänestä ja Vimmasta on tullut vuotta rytmittävä tapahtuma niin nuorisoasiainkeskuksen työntekijöille, tuomaristolle kuin nuorillekin. Se rakentuu tiettyjen vahvojen pilareiden varaan joka vuosi. Tiettyjen keskeisten henkilöiden toimesta puitteet toimivat sujuvasti ja tuomaristossa on jonkinlaista jatkuvuutta. Kaikki haastattelemani tuomarit olivat tapahtumasta kovin innoissaan; sitä pidettiin erittäin toimivana konseptina ja hyväntuulisena vuosittaisena tapahtumana. Glorian kotttiin olevan juuri oikea paikka katselmuksen loppusuoralle, erityismaininnan sai Nuorten median väen loistava visuaalinen panostus ja tapahtuman taltiointi. Parannusehdotuksia ei juurikaan saadellut, yleinen mielipide oli, että toimivaa konseptia ei tarvitse muuttaa.

Haastatteluissa kävimme jonkin verran keskustelua tiettyjen genrejen vallitsevuudesta tai aliedustuksesta. Vaikka Ääni ja Vimma -tapahtumaa markkinoidaan kaikkien genrejen katselmuksena, se kuitenkin mielletään rockhenkiseksi, ja tuomaristo koostuu yleensä nimenomaan rock-musiikin asiantuntijoista. Heavy-musiikilla on muita genrejä huomattavasti laajempi edustus. Joitakin tuomareita mietitytti se, että jääkö tämän takia joitakin genrejä toisten varjoon ja että pitäisikö järjestää useampi kilpailu että useampi genre pääsisi kunnollisesti edustetuksi. Jonkin verran ehdoteltiin promootiota hiphop ja reggae -kentän suuntaan, ja tämä kehitys on toteutumassa esimerkiksi **Beats and Sounds** -katselmuksen kautta, joka on hiphop-orientoitunut katselmus. Konemusiikin aliedustus on myös huomioitu, ja erinäisiä ideoita esimerkiksi internetissä järjestettävästä katselmuksesta tai remixkilpailuista on heitetty ilmoille niin haastateltavien kuin haastattelijankin toimesta. Viimeaikainen kävijämäärien lasku Ääni ja Vimma- tapahtuman kohdalla on aiheuttanut virastossa huolestumista, mutta tämän voi selittää osaksi ikärajojen laskeminen, musiikin nettijakamisen mahdollisuus sekä bändikilpailujen määrän lisääntyminen. Tämä tilanne voi kuitenkin olla mahdollisuus vaikka pienentää tapahtumaa hieman ja panostaa laatuun, pitää jälleen bändiklinikoita tai seminaareja, joihin ei ole enää vuosiin ollut mahdollisuutta suurten osallistujamäärien takia.

Nuoremmille eli 10–15-vuotiaille järjestetään **JunnuVimma**, joka on yhden viikonlopun pituinen tapahtuma. Se on perinteisesti järjestetty Pasilan rock-henkisellä nuorisotalolla. Katselmuksen voittajabändi on päässyt esiintymään Ääni ja Vimma- katselmuksen finaaliin sekä saanut ilmaista demoaikaa. JunnuVimma toimii monelle bändiharrastajalle tietynlaisena porttina ja lämmittelynä Ääni ja Vimma -katselmukseen.

Ääni ja Vimma -tapahtuman ohella toinen pitkään elänyt tapahtuma on **Nuori kulttuuri /Loiste**. Joka kolmas vuosi tämän Nuori Kulttuuri -tapahtuman osakatselmuksen teema on musiikki, ja tuolloin esitellään musiikkia laajemmassa spektrissä kuin missään muussa tapahtumassa. Nämä tapahtumat ovat pitkässä jatkuvuudessaan ja säännöllisyydessään nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminnan keskeisiä vauhdittajia, jotka osallistavat valtavia määriä nuoria.

MEDIA, MIELIKUVA JA VERKOSTOITUMINEN

Nuorisoasiainkeskus on haluttu yhteistyökumppani, koska sillä on hyvä maine nuorten ja päättäji- en välisenä ”tulkkina”, ja se tekee kiistatta arvokasta työtä. Tehdessäni haastatteluja nuorisoasiainkeskuksen ulkopuolella kävi kuitenkin ilmi, että nuorisoasiainkeskuksen profiili on tällä hetkel-

lä melko tuntematon. Yhteydet entisiin yhteistyökumppaneihin ovat heikentyneet ja osa tunnetuista toimintamuodoista on päättynyt. Haastattelemillani musiikkimaailman edustajilla ei juuri-kaan ollut tietoa nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminnasta Ääni ja Vimma -tapahtumaa lukuun ottamatta. He kokevat, ettei toiminnan tarvitsekaan olla näkyvää heille, koska nuorisoasiainkeskuksen tärkein tehtävä on nuorten ruohonjuuritason musiikkitoiminnan mahdollistaminen ja tukeminen. Tärkeämpää on toki se, mitä nuoret tietävät nuorisoasiainkeskuksen toiminnasta. Toteutettujen asiakaskyselyiden (Asiakaskuva 2007 ja 2008) perusteella tietämys ei ole kovin vahvaa, ja samaa kielii haastatteluaineistoni. Nuorten tietämys on vahvasti liitoksissa omaan aktiivisuuteen, joten se on usein sirpaleista, eikä kokonaisvaltaista kuvaa ole päässyt syntyymään. Musiikkitoiminnan tunnetuimpia muotoja ovat treenitilojen tarjoaminen sekä Ääni ja Vimma -tapahtuma.

Mediaa ja keskustelupalstoja seurattessani ja ihmisten puhetta kuunnellessani huomioin, että ihmisten mielikuvat nuorisoasiainkeskuksesta syntyvät tunnepohjaisesti ja hataraan tietoon perustuen paremman tiedon puutteessa. Keskustelua kirvoittivat lopettamisuhan alla olleet Harju ja Munkkiniemen demostudio. Näiden nuorisotyölle symbolisten paikkojen lakkauttamisuhka koettiin nuorisoasiainkeskuksen hätäisenä ja kylmänä taloudellisena suuntauksena. Kesällä 2009 epätietoisuutta ruokki puolestaan Kontufestarista peräntyminen, joka ajoittui samaan ajankohtaan uuden toimintakeskuksen alkuperäisen avautumisajankohdan kanssa. Nämä teemat vilahtelivat myös haastatteluissa, ja asioiden lopullinen ratkaisu oli edelleen hämärän peitossa. Viraston toimien läpinäkyvyyttä olisi syytä kasvattaa, koska tällaisten mediavyörytysten rinnalla nuorisoasiainkeskuksessa tehtävä ns. imagotyö joutuu kuroma suurempaa kuilua kokoon. Näistä keskusteluista voidaan kuitenkin erottaa myös positiivinen aines, eli se suuri symboliarvo, joka kulttuurisen nuorisotyön toimipaikoilla on helsinkiläisille. Tämä kuvaa osaltaan nuorisoasiainkeskuksen roolia Helsingin kaupunkikulttuurissa.

Vaikka perinteisillä yhteistyökumppaneilla kulttuurikeskuksella ja Elmulla ei tällä hetkellä ole kovin tarkkaa tietoa nuorisoasiainkeskuksen liikkeistä, niissä elää edelleen yhteistyöhalukkuus. Niiden kanssa toteutettu yhteistyö on ollut tapahtumavetoista ja satunnaista. Nämä yhteisprojektit ovat vähentyneet vuosien varrella, minkä koetaan olevan tulosta toiminnan samankaltaisuudesta sekä henkisestä ilmapiiristä, jossa yhteistyön koetaan olevan jäykkää, koska kaupungin organisaatioissa koetaan olevan vähemmän liikkumavaraa. Julkisen tahon organisaatioiden koetaan ajoittain olevan hieman jäykkiä toimijoita, ja ne ovat perinteisesti tottuneet järjestämään tapahtumia itse. Yhteistyön elvyttämiseksi olisi tärkeää karistaa epäilevät asenteet nurkkaan ja lähteä reippaasti mukaan yhteishankkeisiin, jotka ovat Helsingin kulttuuritarjonnassa arkipäivää.

Nosturissa toimivan Elmun ja nuorisoasiainkeskuksen Glorian tilat ovat melko samankaltaisia ja molemmissa järjestetään nuorisotoimintaa, joten yhteistyökuvioiden nähdään sijoittuvan enemmän ulkoilmatapahtumien järjestämiseen. Tällaiseen toimintaan Elmulta löytyy paljon tietotaitoa ja kontakteja. Toisaalta, miksi samankaltaisella toiminnalla pitäisi olla kaksi erillistä tilaa? Puhessa välähteli myös ajatus yhteisestä tilakeskuksesta. Tällä hetkellä yksityisten vuokranantajien tultua treenikämpämarkkinoille tilojen saatavuus on helpottunut, mutta toisaalta myös eriarvoistanut tilannetta korkeiden vuokrahintojen takia. Kohtuuhintaiselle treenitilalle on edelleen suuri tilaus. Puhetta oli myös mahdollisesta yhteisestä arenasta Nosturin vierestä vapautuvassa telakarakennuksessa.

Useiden haastateltavien mielestä nuorisosiainkeskuksen olisi hedelmällistä lisätä yhteistyötään ulkopuolisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa, tukemalla nuorten omatoimisten ryhmien tai nuorille suunnattujen tahojen hankkeita. Esimerkiksi nuorten perustamien indie- levy-yhtiöiden tukeminen voisi olla yksi mahdollisuus tukea nuorten omaehtoista toimintaa kaupallisessa maailmassa. Priimaesimerkkinä mahdollistavasta tuesta haastatteluissa mainittiin yhteistyö Oranssin kanssa. Oranssi onkin tyytyväinen tähän järjestelyyn, missä se saa rahoitusta tärkeänä pitämäänsä omaan nuorisotoimintaansa silti säilyttäen autonomisuutensa. Musiikkitoiminnan selvitykseen liittyvään kyselyyn vastanneissa toimipaikoissa onkin yhteistyötä järjestöjen kanssa, joista Harjun kanssa yhteistyötä tekeviä järjestöjä lueteltiin mittavimmin: Kallion kulttuuriverkosto ry, Capoeira força natural, Vadelma ry., Oranssi ry. sekä Surya ry. Östersundomin nuorisotalon yhteistyökumppani on Susimusa ry., ja Gloria on jatkuvasti yhteistyössä niin lukuisten järjestöjen kanssa, että niiden luetteleminen tässä yhteydessä oli mahdotonta. Lauttasaaren ja Kallahden nuorisotalot tekevät yhteistyötä paikallisten musiikkiopistojen kanssa ja Kannelmäki Työväenopiston kanssa.

Uutta puolestaan nuorisosiainkeskuksen verkostoitumisessa on ulkopuolisen rahoituksen hakeminen sekä Espoon ja Vantaan nuorisotoimien kanssa tehtävä yhteistyö. Nuorisosiainkeskuksella on nykyään yhteistyöhankkeita myös kaupallisten toimijoiden ja yritysten kanssa. Tällaisia yhteistyösuhteita solmitaan vain sellaisten tahojen kanssa, joiden eettiset periaatteet ovat hyväksyttäviä ja kestäviä. Näissä yhteistyöhankkeissa on nuoria osallistava ote. Nuorisosiainkeskuksella on yhteistyöhankkeet mm. Helsingin Sanomien sekä HOK-Elannon kanssa. Helsingin Sanomat osallistui mm. näkyvästi Beats and Sounds -tapahtumiin nuorisotaloilla.

Uutena yhteistyömuotona on sponsorointi firmoilta suoraan nuorisosiainkeskuksen työntekijöille tai nuorisosiainkeskuksen piirissä musiikkiharrastustaan eteenpäin vieville nuorille. Tämä sponsorointi on lähinnä vaatteisiin ja laitteisiin kohdistuvaa, ja sen aktiivinen osapuoli ovat yleensä nuoret itse. Ohjaajat suhtautuvat tähän ilmiöön sallivasti, koska se on toistaiseksi melko pieni-muotoista.

Yhteistyökumppaneita syntyy myös, kun nuorisosiainkeskuksen asiakkaina olleet nuoret kasvavat aikuisiksi ja siirtyvät työelämään – mahdollisesti samalle alalle minkä saattoivat alkuun nuorisosiainkeskuksen piirissä. Usealla kulttuurisen nuorisotyön kasvatilla on erityinen paikka nuorisosiainkeskukselle sydämessään, ja tätä suhdetta kannattaa vaalia – se voi kantaa hedelmää myöhemmässä elämässä molemmille tahoille. Verkostoituminen ja yhteistyön lisäarvo tulisi myös ottaa huomioon strategioita laatiessa.

Musiikkitoiminnan tehostamiseksi on niin haastatteluiden yhteydessä kuin kyselyssäkin toivottu tiedottamisen lisäämistä sekä verkostoitumista ulospäin niin muiden nuorisotalojen kanssa, kuin esimerkiksi myös bändien välillä. Internetin foorumit, kuten IRC-Galleria, Facebook, Meteli.net ja Basso.fi sekä muut vastaavanlaiset musiikkitapahtumaan tai -toimintaan sopivat sivustot tavoittavat nuoria sekä luovat uskottavuutta. Muutama nuorisotalo näitä jo käyttääkin, mutta käyttö voisi olla systemaattisempaa ja yleisempää. Internet ei ole erillinen maailma, vaan tätä samaa todellisuutta mitä elämme. Toimivat, loogiset ja aktiiviset verkkosivut ovat ehdoton lähtöpiste, minkä jälkeen voidaan ideoida sitä, kuinka kehittää verkkotoimintaa edelleen.

Musiikkitoiminnan kenttä on monipuolinen, mutta hajanainen. Organisaatioajattelu lokeroi ihmiset toimipaikkoihin, toimipaikat yksiköihin ja yksiköt osastoihin. Kulttuurisen nuorisotyön eriydyttyä osaksi keskitettyjen palveluiden osastoa yhteyksien alueellisten palveluiden osastoon koetaan heikentyneen. Nuorisoasiainkeskuksen toimintaympäristön muuttuessa keskitetympään suuntaan on yritettävä huolehtia siitä, ettei kulttuurista nuorisotyötä mielletäisi kasvavassa määrin erilliseksi ja eriarvoiseksi kuin normaalia talotoimintaa. Kulttuurisen nuorisotyön toimistossa ei juurikaan pidetä tällaisesta erottelusta, koska musiikki on aina ollut osa nuorisotyötä, vaikka se on nyt organisoitunut omaksi yksikökseen. Kulttuurisen nuorisotyön piirissä työskentelevillä ohjaajilla on kokemuksia sosiaalisista jännitteistä, jotka liittyvät heidän työnsä arvostukseen.

Sosiaalisia jännitteitä esiintyy myös muissa muodoissa, mikä puolestaan liittyy siihen, että musiikin kautta nuorisoasiainkeskuksen toiminnan piiriin saapuvat nuoret eivät välttämättä muuten vietä aikaa nuorisotaloilla. He saattavat käydä esimerkiksi treenaamassa yhdellä talolla, esiintymässä toisella ja äänittämässä kolmannella, eli käyttävät aikansa talolla musiikkiharrastukseensa. He ovat tottuneita sukuloimaan eri nuorisotalojen välillä ja hakeutuvat sinne missä on heidän tarpeisiinsa sopivaa toimintaa. Talon kävijäkunnan ja musiikkinuorten välillä on ajoittain havaittu sosiaalista kitkaa, mutta ohjaajat ovat tiedostaneet tämän ja haluavat lisätä yhteisöllisyyttä taloilla. He haluavat myös tarjota mahdollisimman hyvät edellytykset nuorille kokeilla musiikkitoimintaa, koska toimintoja keskitettäessä aktiiviset ja lahjakkaat nuoret löytävät tiensä toimintakeskukseen ja profiloituneille taloille, mutta tasa-arvoisuus osallistua musiikkitoimintaan halutaan turvata myös yksittäisillä nuorisotaloilla.

Musiikkia tulee yhdistellä ennakkoluulottomasti myös muihin nuorille tärkeisiin asioihin, esimerkiksi sarjakuviin tai vaikka cosplay-asujen valmistamiseen; tätä tehdään jo Gloriassa muutaman kerran vuodessa. Ilmiöitä tulisi kasata kokonaisuuksiksi. Tärkeää on se, että tapahtumat ovat nuorisolähtöisiä. Tapahtuman ja toiminnan uskottavuus rakentuu siitä, että sitä järjestää taho tai henkilöt, joilla on oikeaa tietoa ja kokemusta aihepiiristä. Tiedottamisessa sekä nuorisotalotoiminnan suunnittelussa voitaisiin soveltaa street team -tyylistä toimintaa. Tämä idea on tullut itse nuorilta, jotka kokevat, että jos halutaan saavuttaa nuoret, täytyy toimia tietyllä tapaa kaupallisuuden ehdoilla. Esiintymisvaatteiden, bändipaitojen ja levykansien tekemisen mahdollisuutta muiden kulttuuristen toimintojen piirissä täytyy edelleen markkinoida, vaikka aktiiviset ohjaajat tätä jo tekevät.

Musiikkitoiminnasta löytyy orastavia toimintamalleja nuorisotyön peräänkuuluttamien nuorten kansalaisvalmiuksien ja uudenlaisten yhteisöllisyyden muotojen tukemiseen. Keskitettyjen ja alueellisten palvelujen suhteen lujittamiseen ja henkilöstön yhteisöllisyyden kehittämiseen on myös tärkeää panostaa. Bisnesmaailmassa, jota nykyinen julkishallinto monilta piirteiltään muistuttaa, kehityksen alkuunpaneva voima on innovaatio. Haluaisin tässä tuoda kuitenkin ensisijaisesti esiin sellaisia toiminnallisia muotoja, jotka ovat aikoinaan olleet työntekijöiden ja nuorten alkuun saattamia innovaatioita ja jotka mielestäni pystyvät esimerkiksi vastaamaan monitasoisen toimintaympäristön muutoksen luomiin haasteisiin. Jos halutaan tukea musiikkitoiminnan monimuotoisuutta, tulee tämän kaltaisille toimintamuodoille antaa järjestelmällistä tukea.

ROCKTOIMIKUNTA

Pasilan nuorisotalolla sai alkunsa nuoria osallistava aktiivitoiminta, rocktoimikunta. Sen hallintoon kuuluvat puheenjohtaja, sihteeri sekä päätösvaltaiset jäsenet, ja toimikausi on vuoden kerrallaan. Rocktoimikuntaan voi hakea jäseneksi kuka tahansa nuori. Uuden jäsenen todistettua sitoutuneisuutensa ja intonsa 3 kk:n koeajalla, hänestä tulee täysivaltainen jäsen. Valta jakautuu vahvemmin pitkäaikaisille jäsenille, mikä sitouttaa nuoria toimintaan. Kokouksien tiheys vaihtelee, bänditapahtumakausien ollessa kuumimmillaan kokouksia on jopa kerran viikossa. Tiedottaminen hoituu puhelinringillä, koska kaikki nuoret eivät käytä sähköpostia.

Rocktoimikunnan toiminta perustuu pääasiassa bänditapahtumien koordinointiin. Tapahtumia on ollut Pasilan aikoina noin parikymmentä vuodessa. Jokaisella nuorella on ainakin yksi vastuualue, mikä vaihtelee halujen ja kykyjen mukaan. Näitä vastuualueita ovat miksaaminen, roudaus, valot, kahvilatoiminta, valokuvaus ja juontaminen. Rocktoimikunnan jäsenten kautta toki löytyy paljon bändejä esiintymään, mutta ohjaaja pitää huolta, että bändikattaus on monipuolinen ja toimikunnan ulkopuoliset halukkaat bändit ovat myös vahvasti edustettuna. Nuoret siis suunnittelevat, koordinoivat ja toteuttavat tapahtumat, ohjaaja on menossa mukana ns. henkisen johtajan roolissa. Tapahtumien järjestämisen ohella rocktoimikunta julkaisi vuonna 2008 *Särö*-lehden sekä sen ohessa ilmestyneen cd:n, jolla on mukana viisi Pasilan nuorisotalon bändiä. Lehdessä esitellään Pasilan bändejä ja nuorisoasiainkeskuksessa olevia musiikin harrastusmahdollisuuksia.

Toimikunta on tällä hetkellä muuttamassa musiikin mukana Arabiaan. Jo ennen talon aukeamista jäsenmäärä on kivunnut yli kahdenkymmenen. Ohjaajan suunnitelmassa on jatkaa edelleen rocktoimikunnan toimintaa, uusia haasteita tuovat isommat tilat. Arabian nuorisotalolla on kaksi lavaa, mikä mahdollistaa bänditapahtumien lisäämisen tai niiden luonteen muuttamisen. Haaveissa on myös ulkolava, jolla pikkutapahtumien lamaantumista voitaisiin elvyttää.

Rocktoimikunnan toiminta on esimerkillistä ja toistettavissa myös pienemmässä mittakaavassa taloilla, joissa ei ole näin mittavaa toimintaa, mutta kuitenkin tilausta tapahtumien järjestämiselle. Se edustaa perinteistä nuoren osallistamiseen ja sitouttamiseen perustuvaa yhteisöllisyyttä, jonka sisällä nuori voi sukuloida roolista ja vastuualueesta toiseen. Nuoren ei tarvitse olla orientoitunut musiikkiin muuten kuin kiinnostuksensa kautta, koska mahdollisia vastuualueita on erilaisia. Yhteisöllinen toiminta ja päätöksenteko parantavat nuorten kansalaisvalmiuksia lisäämällä tietoisuutta itsestä suhteessa toisiin sekä mahdollisuuksista vaikuttaa.

HELSINKI FREEDOM RECORDS

Helsinki Freedom Records on levy-yhteisö, joka perustettiin Nuorten median yhteyteen vuonna 2007. Se on pehmeiden arvojen pohjalta toimiva yhteisö, joka perustuu nuorten omaan tahtoon ja halukkuuteen olla mukana. Jäseniä yhteisöllä on n. 40, joista puolet on aktiivisia. Osallistumisen mahdollisuuksia tuetaan julkaisemalla kokoelma-albumeita, jotta mahdollisimman moni pääsisi

mukaan. Monet artistit ovat myös tehneet musiikkivideoita Nuorten median avustuksella. Levy-yhteisöllä on oma jakelija, Edel Records, ja levyjen hintataso vastaa suunnilleen omakustannehin-
taa.

Helsinki Freedom Recordsin toiminta on merkityksellistä erityisesti sen takia, että monet sen toi-
mintaan osallistuvista nuorista ovat maahanmuuttajataustaisia. Musiikki on yhteinen kieli, joka
tuo maahanmuuttajataustaisia nuoria erityisesti hiphopin kautta nuorisotyön piiriin. Monikulttuu-
risuuden tukeminen on yksi nuorisotyön edelleen nousevista ulottuvuuksista, ja HFR:n pitkäjän-
teisten tuontantoprosessien aikana yhteisön ohjaaja pääsee nuorten kanssa kestävään vuorovaiku-
tussuhteeseen.

Levy-yhteisön toiminta on tällä hetkellä yhden miehen projekti, johon hän on saanut mukaan
nuorten musiikillisia idoleita Helsingin hiphop-piireistä. Tämä tietysti rakentaa projektin uskotta-
vuutta entisestään, ja voi vain arvailla, miltä nuorista tuntuu heidän esikuviansa tuottaessa hei-
dän musiikkiaan.

BEATS AND SOUNDS

Haastatteluissa vallitsi konsensus siitä, että musiikkitoiminta ei saisi keskittyä liikaa keskeisiin
toimipaikkoihin, vaan sen olemassaolo täytyisi turvata nuorisotaloilla ympäri kaupunkia. Nuoriso-
talolta toiselle kiertävät pienimuotoiset tapahtumakonseptit voisivat tuoda jatkuvuutta ja yhte-
näisyyttä toimintaan. Vetonauloiksi nuorisotaloille voitaisiin viedä esimerkiksi bändi- ja dj-
kursseja, jotka todistettavasti herättävät kiinnostusta. Beats and Sounds on yksi tällainen nouse-
va konsepti. Sen kehittäminen on vasta aluillaan, mutta se perustuu Ääni ja Vimma- tapahtuman kal-
taiseen katselmukselliseen lähestymistapaan. Tapahtuma on osoitettu kaikille nuorille hiphop ja
r&b -artisteille ikään ja sukupuoleen katsomatta, ja katselmuksen parhaat esiintyjät palkitaan
esiintymismahdollisuuksilla, studioajalla, singletuotannolla sekä tavarapalkinnoilla. Tuomaristossa
istuvat Suomen hiphopin kärkinimet.

STREET SOUL

Visuaalisen taidon ja taiteen talo Valtissa toimii n. 50 nuoren muodostama monikulttuurinen ryh-
mä, jonka toiminta perustuu hiphop, soul, ja r&b -lyriikoiden kirjoittamiseen, kappaleiden tekemi-
seen sekä studiotyöskentelyyn. Ryhmän ohjaaja nimeää sen tärkeimmäksi toimintaperiaatteeksi
yhteisöllisyyden, ja ryhmässä onkin syntynyt kannustava ja tukeva ilmapiiri. Ryhmä tarjoaa nuoril-
le liittymisen eri asteita, mutta myös mahdollisuuden tulla osaksi yhteisöä. Eri ikäisiä nuoria roh-
kaistaan tekemään asioita yhdessä, koska ryhmässä on havaittu positiivisten roolimallien tärkeys.

Ryhmä keikkailee melko ahkerasti nuorisoasiainkeskuksen tapahtumissa, ja uusia jäseniä on tullut
mukaan keikkayleisöstä. Muuten tieto ryhmästä on levinnyt kavereiden välityksellä sekä Facebook-
ryhmän kautta, jonka profiilista löytyy yli 500 valokuvaa sekä muutama äänite ja video ryhmän
tuottamasta musiikista. Ryhmä onkin hieno esimerkki omassa ajassaan ja ympäristössään toimi-
vasta yhteisöstä, jota pyritetään pienin materiaalisin resurssein sisältölähtöisesti.

Ajallisen ja sisällöllisen kestävyden turvaaminen näyttäytyi keskeisenä prosessina musiikkitoiminnan kehittämässä. Työntekijät tiedostavat sisällön tärkeyden työssään, mutta kokevat varsinaisen sisällön kehittämistyön ajallisesti haastavaksi. Sisällön kokoon kuivumisen mielletään usein olevan seurausta viraston sopeutumisprosessista uudenaiseen julkishallintoon, jossa tuloksia mitataan määrällisesti. Laadullisessa työssä määrälliset tulostavoitteet koetaan ahdistavina sekä luovuutta ja innovaatiota rajoittavana tekijänä. Määrällisten tavoitteiden koetaan sysänneen työn sisällön sivurooliin ja asettaneen kulttuuriselle nuorisotyölle niin ahtaat raamit, että liikkumavara ja yhteisöllisyys ovat rapautumassa. Ajoittain tilanne on johtanut siihen, että toimintaa suunnitellaan mahdollisimman suurten kävijämäärien saavuttamiseksi eikä sisältölähtöisesti, ja yhteistyötä murentaa yksiköiden ja talojen panostus omien tavoitteidensa saavuttamiseksi.

Suuri haaste onkin oppia elämään näissä raameissa ja luomaan itselleen vapautta tässä uudessa ympäristössä työn laadulliset ansiot tiedostaen. Työntekijöiden keskuudesta on ehdotettu omaa sovellettua arviointisysteemiä nykyisen rinnalle, jotta kulttuurisen nuorisotyön laadulliset puolet tulisivat määrän ohessa esille. Johdossa korostetaan sisällön tutkimuksen ja selvitystyön tärkeyttä näiden laadullisten tekijöiden näkyvyyden tukemiseksi. Työn sisältöjen näkyväksi tekeminen auttaa luomaan sitä henkistä tilaa, jonka tunnetaan työntekijöiden keskuudessa kaventuneen määrällisen tulostavoitteellisuuden myötä. Toiminnanjohtajilla on erittäin tärkeä ja strateginen rooli henkilöstönsä rohkaisemisessa ja motivoimisessa tässä tilanteessa. Hedelmällinen tekeminen lähtee näkemyksestä ja sisällöstä, ei käytännön ongelmien päivittelemisestä. Se kasvaa edetessään, palkintona lopputulos, joka on osiensa summaa suurempi.

Vaikka rakenteelliset muutokset korostavat kulttuurisen nuorisotyön tärkeyttä ja oikeutusta, koetaan niiden henkilöstön keskuudessa heikentäneen yhteisöllisyyttä ja kommunikaatiokanavia. Alueellisella puolella toimintaa toteutetaan työntekijöiden henkilökohtaisen panostuksen ja innostuksen voimalla, mikä on johtanut toiminnan henkilöitymiseen ja epävakautteen työntekijöiden liikkuvuuden takia. Huoli talojen musiikkitoiminnasta liittyy useimmin siihen, että erityisosaaminen siirtyy yksittäisten työntekijöiden mukana, eikä taloilla välttämättä löydy toiminnalle jatkaa.

Sisällön vahvistaminen ja kestävyden kasvattaminen ovat olleet keskeisiä teemoja virastossa viime vuosina laadituille tulevaisuuden suuntaviivoille. Vuonna 2008 kulttuurisen nuorisotyön toimistossa kehiteltiin kulttuurisen kestävyden lähestymistapaa nuorisotyöhön, jonka tavoitteena oli antaa suuntaviivat kulttuurisesti kestävä kehityksen mukaiselle toimipaikalle. Seuraava määritelmä sidottiin osaksi kestävä kehityksen ohjelmaa, joka koskee kaikkia kulttuurisia toimipaikkoja:

”Kulttuurisesti kestävä kehityksen mukainen toimintakulttuuri vahvistaa työn sisältöön ja merkityksiin pohjautuvaa keskustelua. Hiljaista kokemustietoa hyödynnetään ja hyviä käytäntöjä jaetaan avoimesti. Tiedostetaan työn dokumentoinnin merkitys osana kulttuurisen nuorisotyön kehittämistä.

Työtä suunnitellaan tavoitteellisesti, huomioiden toimintaympäristön muutokset. Työkulttuuri luo tilaa ajattelulle ja pohdiskelulle. Uutta syntyy aidosti, kun tuottavuuden ja tehokkuuden rinnalle nostetaan ihmisen luo-

vuus. Työkulttuurissa arvostetaan työyhteisön jäsenten erilaista osaamista ja sitä hyödynnetään nuorisotyössä. Työnkuvien tulee olla selkeitä. Ne mahdollistavat kokemuksen vastuusta ja vapaudesta toimia oman työssä asiantuntijana. Työyhteisö toimii tasa-arvoisesti ja edistää moniäänistä puhekulttuuria. Tämä käynnistää innovatiivisuutta ja rohkeutta työn kehittämiseen. Työntekijöiden hyvinvoinnin ja voimaantumisen vahvistamiseksi luodaan yhteisöllisiä traditioita.” (Kulttuurisesti kestävä kehityksen ohjelma 2009)

Tämä määritelmä kuvaa hyvin kulttuurisen nuorisotyön toimintakulttuurin ihanteita, jotka haastatteluissa nousivat esiin. Kuinka sitten musiikkitoiminnan kestävyyttä voidaan käytännössä vahvistaa? Haastatteluaineistossa paistoi läpi jatkuvuuden kaipuu: sisältöä halutaan kehittää, mutta musiikkikenttä on hajanainen, eriävät näkemykset vaikeuttavat toiminnan suunnittelua, aktiviteetit ovat irrallisia ja arkista työtä kuvastaa kiire. Joutuvatpa jotkut haastateltavista vielä kamppailemaan oman toimipaikkansa olemassaolostakin. Päämääränä ei kuitenkaan ole yhdenmukaistaminen, vaan jatkuvuuden turvaaminen ruohonjuuritason toimintaa vahvistamalla: silloin kun infrastruktuuri toimii sujuvasti, on aikaa ja tilaa luovuudelle ja toiminnan kehittämiseksi. Tämän vuoksi halusin selvityksessä nostaa esille tiettyjen tapahtumajatkumoiden ja perustoiminnan merkityksen sekä ajan vapauttamisen toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Toinen ehto, jonka täytyy toteutua, on kommunikaatiöväylien jatkuva huoltaminen. Hengen ja osaamisen jatkuvuuden turvaamiseksi tarvitaan kokemuksellisen tiedon ja osaamisen siirtämistä uudelle sukupolvelle sekä henkilöstöstä huolehtimista. Kentän, musiikkityöryhmän ja ylempien johtoportaiden välistä dialogia tulisi vahvistaa, ja käytännön asioiden käsittelyn rinnalle pitäisi kasvavassa määrin nostaa sisällöllistä ja merkityksellistä pohdintaa sekä hyödyntää sitä tietoa, joka nousee kentältä. On tärkeää kiinnittää huomiota myös käytettävään kieleen ja käsitteisiin, koska ne voivat ylikorostaa näkemyseroja tai tehdä eroja hallinnon ja kentän välillä. Musiikkityöryhmä on tärkeä osastot läpäisevä foorumi, koska suurin osa sen jäsenistä tulee alueellisten palveluiden osastolta. Eräs tärkeä mahdollisuus musiikkityöryhmälle onkin nimenomaan alueellisten palvelujen osaston toimipisteissä tapahtuvan musiikkitoiminnan tukeminen. Erityisesti alueellisella puolella toivottiin tiedottamisen lisäämistä niin viraston sisällä kuin nuorille suunnatustikin. Eräs keino parantaa yhteisöllisyyttä henkilöstön keskuudessa voisi olla kulttuurisen nuorisotyön pedagoginen opetus alueellisen puolen työntekijöille sekä musiikkiohjaajiksi tuleville henkilöille.

LOPUKSI

Musiikkitoiminta luo nuorisoasiainkeskukselle vetovoimaa ja toimii rajoja rikkovana, yhteisenä kielenä eri ikäisille ja taustaisille nuorille. Se pystyy vastaamaan luontevalla tavalla nuorten erilaisiin tarpeisiin, mikä tekee siitä erinomaisen keinon saada yhteys monikulttuurisen taustan omaaviin nuoriin. Toiminnan monimuotoisuus mahdollistaa pitkäjänteisen nuoren identiteetin rakentumisen tukemisen, mutta toisaalta tarjoaa myös tähän aikaan sopivia lyhytjänteisempiä yhteisöllisen kiinnittymisen muotoja.

Haastattelemani nuoret arvostivat heille annettuja mahdollisuuksia ja toivoivat, että musiikkitoiminta jatkuu laaja-alaisena keskittämishankkeista huolimatta. Nuoret kokevat perustoiminnan tärkeäksi, mutta lähtevät myös mukaan sellaisiin toimintamuotoihin, jotka vastaavat heidän yh-

teisöllisiin tarpeisiinsa. Heille toiminnan tasa-arvoisuus, avoimuus ja edullisuus ovat tekijöitä, jotka rakentavat nuorisotyön arvoa kaupallistuvassa ja monimuotoisemmassa ympäristössä. Myöhäismoderniin aikaamme liittyy epävarmuus, joka suuntaa arvoja kohti pysyvyyttä ja turvallisuutta (Saastamoinen, 2002). Julkisen toimijan riippumattomuus kaupallisista markkinoista on arvo, jota tulee nuorisoasiainkeskuksessa edelleen vaalia. Musiikkitoiminta on nuorisoasiainkeskuksen ulkopuolelle näkyvää toimintaa, ja se antaa kasvot koko nuorisoasiainkeskukselle. Sen ei kuitenkaan tarvitse flirttailla kaupallisuuden kanssa ollakseen näkyvää, vaan näkyvyys voidaan saavuttaa olemalla läsnä. Vaikka nuorisotyössäkin joudutaan välillä lähestymään kaupallista tyyliä esimerkiksi toiminnan markkinoinnissa, voidaan kaupallisuuden problematiikkaa vähentää keskittymällä toiminnan sisältöön.

Musiikkitoiminnan nykytilaan liittyvät näkemyserot ja problematiikka palautuvat peruskysymykseen: mikä on musiikin merkitys ja rooli nuorisotyössä? Onko se luontainen osa nuorisotyötä, edellytysten luomista vai ylimääräistä aktiviteettia, jota toteutetaan ajallisten ja rahallisten resurssien salliessa? Haastatteluaineistosta nousi esiin tähän peruskysymykseen liittyvien näkemuserojen polyfonia, joka liittyy niin toiminnan kehittämiseen kuin sen oikeutukseenkin. Tästä kysymyksestä tulisi keskustella avoimesti, jotta toiminnan kehittämisestä tulisi virastossa yhteinen projekti eikä yksittäisten työntekijöiden aiheuttamia sykäyksiä. Nuorille on luotu uusia toimintamuotoja perinteisen bänditoiminnan rinnalle heidän tarpeitaan kuunnellen. Niiden vetovoimaisuutta kuvastavat myös määrälliset tekijät, eli suuret osallistujamäärät. Musiikkitoimintaa kehitettäessä tulisikin pohtia tätä nuorten tarpeiden ja nuorisotyön ammatillisuuden välistä suhdetta. Resurssien uudelleen ohjaamisella ja kannustavalla ilmapiirillä voidaan vahvistaa toimintaa, jos sen koetaan edustavan nykypäivän nuorisotyötä. Toivon, että olen tehnyt näkyväksi tämän selvityksen kautta musiikkitoimintaan liittyvää arvo- ja merkitysmaailmaa, ja siten antanut eväitä musiikkitoiminnan kehittämiseen.

Myöhäismoderniin aikaamme liittyvät sosiaaliset prosessit, kuten yksilöllisyyden kasvaminen ja uudenlaisten yhteisöllisyyden muotojen voimistuminen, haastavat pohtimaan nuorisotyön toimitusta tässä ajassa sekä mahdollisia kehityssuuntia. Selvityksessä esitellyt nuorisotutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että nuoret etsivät kestoaltaan vaihtelevia kiinnittymisen mahdollisuuksia ja harrastavat enemmän omatoimisesti.

Nuorisoasiainkeskuksen musiikkitoiminnassa on monia aineksia, jotka vastaavat muuttuneeseen sosiaaliseen ympäristöön tarjoamalla eri vahvuisia kiinnittymisen mahdollisuuksia. Nämä toimintamuodot ovat syntyneet perinteisen bänditoiminnan rinnalle vuorovaikutuksessa nuorten ja ohjaajien välillä, ja tarvitsevat tukea toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Musiikkitoimintaan liittyvään kyselyyn vastanneista 36 toimipaikasta 29:ssä on musiikkitoimintaa. Näistä toimipaikoista 24 on alueellisten palvelujen ja 5 keskitettyjen palvelujen toimipaikkaa. Bändien treenitiloja löytyy nuorisotaloilta 32 ja Kaapelitehtaalta 12 kappaletta; nuorisoasiainkeskukselta löytyy yhteensä siis 43 treenitilaa. Näissä tiloissa harjoittelee n. 150 bändiä. Studiotiloja löytyy nuorisoasiainkeskuksesta 8 kappaletta.

Treenitilojen lisäksi suosituimpia toimintamuotoja ovat laskevassa järjestyksessä bändi-illat, tapahtumat, dj-koulutus, bändiohjaus ja soitonopetus. Musiikkitoiminnan järjestämisessä hyödynnetään vakituisen henkilökunnan osaamisen lisäksi yhteistyökumppaneita ja tuntityöntekijöitä. Ohjaajat kannustavat nuoria omatoimisuuteen, mutta korostavat samalla ohjaamisen ja nuoren tukemisen tärkeyttä. Ohjaamismuodot ovat käytännönläheisiä, ja sopiva tapa valitaan tilanteen sekä nuoren tarpeiden mukaan. Musiikkitoiminnassa käytettäviä ohjaamismuotoja ovat yksityisohjaus, ryhmäohjaus ja vertaisohjaus.

Musiikin merkitys nuorisotyössä on tarjota nuorelle mahdollisuuksia positiiviseen itsemäärittelyyn luovuuden kautta. Musiikki on rajoja rikkova ja yhteinen kieli niin nuorten keskuudessa kuin heidän suhteessaan ohjaajiin – ja siksi erinomainen tekijä myös monikulttuurisuuden tukemisessa. Nuorisoasiainkeskuksen tapahtumat ja tilat ovat ensimmäisiä nuorisokulttuurisia areenoja, ja osaltaan tukevat siis nuorten harrastuneisuutta ja sosiaalisuutta.

Tärkeiksi kehittämisprosesseiksi aineistosta nousivat ajallisen ja sisällöllisen kestävyuden turvaaminen. Henkilöstön keskuudessa koetaan, että määrälliset tulostavoitteet eivät anna todellista kuvaa musiikkitoiminnan merkittävydestä. Tämän vuoksi toiminnan laadullisia ja sisällöllisiä tuloksia tulee pyrkiä tuomaan näkyviksi määrällisten tulostavoitteiden rinnalle. Toiminnan pitkäjänteinen suunnittelu kaipaa sisällön esiin nostamisen lisäksi ajan vapauttamista, joka voidaan toteuttaa kasvattamalla perustoiminnan sujuvuutta. Nuorisotaloilta toivottiin tätä varten välineistöä ja tekniikka-avun lisäämistä. Toimintaa vauhdittavien vuosittaisten tapahtumien avulla voidaan jatkossakin lisätä musiikkitoiminnan tuntemusta ja vetovoimaa nuorten keskuudessa. Organisaation rakenteisiin voidaan tuoda lisää joustavuutta vahvistamalla kommunikaatiöväyliä, yhteisöllisyyttä ja musiikkityöryhmän strategista roolia osastot läpäisevänä foorumina.

Junnila, Asta (2005). Taskuraharikkaat. Tilastokeskus.

http://www.stat.fi/tup/tietoaika/ta_06_05_taskuraharikkaat.html (15.09.2009)

Kinnunen, Helka- Maria (2009). Nuoret ja taide, Myrsky ja laineet.

http://www.kommentti.fi/sivu.php?artikkeli_id=620 (15.09.2009)

Myllyniemi, Sami (2009). Aika vapaalla. Nuorten vapaa- aikatutkimus 2009. Nuorisotutkimusseura ry.

Rajala, Mikko (2008). Musiikki on elämä! Nuorten näkökulmia musiikin harrastamiseen nonformaalissa oppimisympäristössä. Proseminarityö, Musiikkikasvatuksen koulutusohjelma, Sibelius-Akatemia.

Saastamoinen, Mikko (2002). Yhteisöt epävarmuuden ajassa – yhteisöllisyyskeskustelun myöhäis-moderneja virtauksia. <http://www.uku.fi/~msaastam/yhteisot.pdf> (15.09.2009)

Salasuo, Mikko (2006). Atomisoitunut sukupolvi. Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000- luvun alussa. Helsingin kaupungin tietokeskus.

Salminen, Kimmo (1997). Bändiportaista kulttuuriareenaan. Kaupunkikulttuurin kehittämisen uusia välineitä. Helsingin kaupunki, Nuorisoasiainkeskus. Julkaisuja 1/1997.

Tuliainen, Johanna (2006). Käytännön työntekijöiden käsityksiä kulttuurisesta nuorisotyöstä. Kuopio : Kuopion yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta.

Nuorisoasiainkeskuksen julkaisut:

Asiakaskuva 2007

Asiakaskuva 2008

Kulttuurisesti kestävä kehityksen ohjelma 2009

Sisältö edellä –Toiminnan suuntaviivat 2007- 2010

Särö. Pasilan nuorisotalon rocktoimikunnan lehti 1/2008.